

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Ladislav Rajdl

**Komparace vybraných oprávnění policistů České republiky
a Slovenské republiky**

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012-2015

BACHELOR THESIS

Ladislav Rajdl

**Comparison of selected powers of police officers of the Czech
Republic and of the Slovak Republic**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 10.3.2015.

Ladislav Rajdl.....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu práce JUDr. Jozefu Bandžakovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá komparací vybraných oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky. Teoretická část práce se zabývá postavením, činností, řízením a organizací Policie České republiky a Policejního sboru Slovenské republiky, a dále také popisem základních povinností a oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky. Praktická část práce se zabývá analýzou a komparací vybraných oprávnění policistů a vyhodnocením provedené komparace. V závěru praktické části je uvedeno doporučení pro změnu české právní úpravy oprávnění policistů České republiky.

Klíčová slova

Komparace, oprávnění policisty, Policie České republiky, Policejní sbor Slovenské republiky, policista, prokázání totožnosti, vykázání, zajištění osoby.

Annotation

The thesis looks into comparison of selected powers of police officers of the Czech Republic and of the Slovak Republic. The theoretical part looks at the position, activities and organizational structure of the Police of the Czech Republic and Police of the Slovak Republic and describes the basic duties and the basic powers of police officers of the Czech Republic and of the Slovak Republic. In the practical part of the thesis we analyze and compare of selected powers of police officers in both countries and evaluate the results. We conclude the practical part with proposed amendments to regulations specifying powers of police officers of the Czech Republic.

Keywords

Comparison, powers of police officer, Police of the Czech Republic, Police of the Slovak Republic, police officer, the power to require proof of personal identity, the power to expel a person, the power to restrict personal freedom.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	10
1.1 POSTAVENÍ A ČINNOST POLICIE.....	11
1.1.1 Postavení policie.....	11
1.1.2 Činnost policie.....	11
1.1 PŘÍSLUŠNÍCI A ZAMĚSTNANCI POLICIE.....	12
1.2 ŘÍZENÍ A ORGANIZACE POLICIE.....	12
1.2.1 Řízení policie.....	12
1.2.2 Organizace policie.....	13
1.3 POVINNOSTI POLICISTY.....	13
1.4 OPRÁVNĚNÍ POLICISTY.....	16
2 POLICEJNÍ SBOR SLOVENSKÉ REPUBLIKY	17
2.1 POSTAVENÍ A ČINNOST POLICEJNÍHO SBORU.....	17
2.1.1 Postavení policejního sboru.....	17
2.1.2 Činnost policejního sboru.....	18
2.2 PŘÍSLUŠNÍCI POLICEJNÍHO SBORU.....	19
2.3 ŘÍZENÍ A ORGANIZACE POLICEJNÍHO SBORU.....	19
2.3.1 Řízení policejního sboru.....	19
2.3.2 Organizace policejního sboru.....	19
2.4 POVINNOSTI POLICISTY.....	20
2.5 OPRÁVNĚNÍ POLICISTY.....	22
PRAKTICKÁ ČÁST	24
3 ANALÝZA VYBRANÝCH OPRÁVNĚNÍ POLICISTŮ	24
3.1 VYKÁZÁNÍ.....	24
3.2 ZAJIŠTĚNÍ OSOBY.....	33
3.3 PROKÁZÁNÍ TOTOŽNOSTI.....	36
4 ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH OPRÁVNĚNÍ POLICISTŮ A DOPORUČENÍ	40
4.1 KOMPARACE OPRÁVNĚNÍ VYKÁZÁNÍ.....	40
4.2 KOMPARACE OPRÁVNĚNÍ ZAJIŠTĚNÍ.....	42
4.3 KOMPARACE OPRÁVNĚNÍ PROKÁZÁNÍ TOTOŽNOSTI.....	43
4.4 DOPORUČENÍ.....	45
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
SEZNAM ZKRATEK	56
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	57
SEZNAM PŘÍLOH	58

ÚVOD

Práce se zabývá oprávněními policistů, která jsou v rámci plnění jejich úkolů pro zabezpečení vnitřního pořádku a bezpečnosti státu jedním ze stěžejních pojmů. Aktuálnost tématu je dána především skutečností, že Policie České republiky patří mezi ty veřejné bezpečnostní sbory, s jejichž příslušníky se lidé setkávají v pravém slova smyslu na každém kroku. Činnost policistů se dotýká téměř všech skupin osob a mnohdy významně zasahuje do jejich zákonem zaručených práv a svobod. Je bohužel pravdou, že právní řád České republiky je velice dynamický a principiálně se mění, a tedy i organizace a činnost policistů je čím dál složitější a mnohdy není nijak snadné se v ní orientovat. To platí nejen pro ty, kterým Policie České republiky pomáhá a chrání, ale i pro samotné policisty. Jejich situace je o to složitější, že se musí mnohdy rozhodovat ve zlomcích sekundy a to i ve věcech, které mohou mít závažné až fatální důsledky. Současně je třeba zdůraznit, že policisté nefungují jako donucovací orgán a jejich činnost se už vůbec neomezuje jen na boj s kriminalitou. Stejně závažným a v každodenní praxi hlavním úkolem je služba veřejnosti.

Jedním z důvodů, proč jsem se zabýval problematikou oprávnění policistů, je především skutečnost, že jako příslušník Policie České republiky jsem při plnění úkolů často konfrontován nejrůznějšími aspekty a problémy zásahu do zákonem chráněných práv jiných osob. Zároveň zjišťuji, že je nejen nutné zajistit, aby tak bylo činěno legálně a na odpovídající eticko-morální úrovni, ale je také nezbytné co nejpřesněji vytyčit hranice působení a rozsah oprávnění policistů ve vztahu vůči osobám, do jejichž práv se vstupuje.

Cílem bakalářské práce je analyzovat vybraná oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky, tj. vykázání, zajištění osoby a prokázání totožnosti z hlediska existujících právních předpisů, vyhodnotit zákonné díkce jednotlivých ustanovení týkající se oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky a především pak navrhnout změny právní úpravy týkající se oprávnění policistů České republiky.

Soudobou českou literaturu zabývající se oprávněním zajištění osoby a prokázání totožnosti lze spočítat na prstech jedné ruky, ačkoliv s jejich použitím souvisí řada otázek, jež po rozpracování doslova volají. Na druhou stranu není problém sehnat dostatek kvalitní literatury zabývající se problematikou oprávnění vykázání, respektive problematikou domácího násilí. Nutno zdůraznit, že zejména v posledních letech je největší boom ve vydávání nejrůznějších publikací, které pojednávají o problematice domácího násilí. Nejedná se jen o klasické knihy, ale také o různé brožury, které jsou vydávány jak státními tak i nestátními institucemi a organizacemi.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části - teoretickou a praktickou. Teoretická část práce se zabývá postavením, činností, řízením a organizací Policie České republiky a Policejního sboru Slovenské republiky a dále také povinnostmi a oprávněními policistů obou zemí. Praktická část práce obsahuje analýzu vybraných oprávnění policistů, zhodnocení vybraných oprávnění a doporučení pro změnu české právní úpravy týkající se oprávnění policistů České republiky.

K řešení problematiky jsou použity především metody popisu, hodnocení, analýzy a komparace.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Dne 21. června 1991 schválila Česká národní rada zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Na jeho základě vznikla přeměnou českých složek Sboru národní bezpečnosti dne 15. července 1991 Policie České republiky (dále také „policie“), která se stala veřejným bezpečnostním sborem státu (Obrázek 1). Uvedený zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, byl ovšem přijat před účinností zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (dále také „Ústava ČR“) a koncepčně vycházel z původního zákona o Sboru národní bezpečnosti. V době, kdy byl vytvořen, tedy skutečně nepředstavoval zákon pro „novou“ policii demokratického státu. To je také jeden z hlavních důvodů, proč byl tento zákon během následujících let mnohokrát novelizován, neboť reagoval na změny ve společnosti a v bezpečnostní praxi.

Obrázek 1: Znak Policie České republiky

Zdroj: *Policie České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-10-12]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>.

Zásadní změnu z hlediska právní úpravy a chápání policie nastolil až zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o Policii ČR“) s účinností od 1. ledna 2009. Tento nově koncipovaný zákon završil v roce 2008 komplexní reformu policie a mimo nezbytných právních změn bylo jeho snahou rovněž posílit důvěru veřejnosti v právní řád, zlepšit obraz policie v očích veřejnosti a v důsledku toho zlepšit i bezpečnost v České republice.

1.1 Postavení a činnost policie

1.1.1 Postavení policie

Jako celek má policie postavení jednotného ozbrojeného bezpečnostního sboru, který působí na celém území České republiky.¹ Jednotnost policie vyplývá z její organizační struktury, která je dána jednoznačně vymezenými služebně právními vztahy hierarchické nadřízenosti a podřízenosti, pravomocemi, odpovědnostmi a jasnými komunikačními toky. Tuto jednotu nijak nenarušuje ani ekonomická samostatnost jednotlivých Krajských ředitelství policie, která je důležitá zejména z hlediska ekonomického fungování policie jako celku. Mimo to je jednotnost policie zajišťována i prostřednictvím interních předpisů sjednocujících činnost policistů a zaměstnanců policie a jejich centrálně specifikovanou výstrojí a výzbrojí.

1.1.2 Činnost policie

Posláním policie není v první řadě mocensky zasahovat a omezovat osoby na jejich právech, ale jejím hlavním úkolem je sloužit veřejnosti. Skutečnost, že policie bude náležitě reagovat na každý podnět z řad veřejnosti, pokud jeho řešení spadá do její kompetence, tak vyplývá z logiky věci. Jedná se o princip, který je základem fungování veškeré veřejné moci a vyplývá z článku 2 odst. 3 Ústavy ČR, podle kterého: „*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“

Podle ustanovení § 2 zákona o Policii ČR je hlavní náplní činnosti policie:²

- ochrana bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku,
- předcházení trestné činnosti,
- plnění úkolů podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“),
- plnění dalších úkolů v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti, v nichž zakládá pravomoc a působnost policie zákon, mezinárodní smlouva nebo přímo použitelný předpis Evropských společenství.

¹ Ustanovení § 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

² MATES, P., a kol. *Nové policejní právo, právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009.* 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 10. ISBN 978-80-7201-743-0.

Policie dále vykonává i řadu dalších činností, které nejsou stanoveny zákonem. Jedná se především o činnost kriminalisticko-technickou, pyrotechnickou, znaleckou a vědecko-výzkumnou, chov a výcvik služebních psů a koní, speciální potápěčskou činnost a provozování operačních středisek pro příjem tísňového volání. Významnou součástí činnosti policie je také spolupráce na národní a mezinárodní úrovni, kdy podle ustanovení § 89 zákona o Policii ČR je policie při plnění svých úkolů oprávněna spolupracovat s mezinárodní organizací Interpol a dalšími mezinárodními organizacemi a zahraničními bezpečnostními sbory.

Policie působí na celém území České republiky. Mimo to však může být na základě zákona nebo mezinárodních smluv povolána k tomu, aby se účastnila mírových akcí vyplývajících z rozhodnutí mezinárodní organizace, které je Česká republika členem, nebo se kterou má uzavřené příslušné dohody.

1.1 Příslušníci a zaměstnanci policie

Úkoly policie vykonávají příslušníci policie (dále jen „policisté“), kteří splňují podmínky pro přijetí k bezpečnostnímu sboru a jsou ustanoveni na služební místa podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Další činnosti vykonávají „civilní“ zaměstnanci, kteří jsou k policii v pracovně právním vztahu podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Řízení a organizace policie

1.2.1 Řízení policie

Policie je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky (dále jen „ministerstvo vnitra“) jako ústřednímu orgánu státní správy. Tuto podřízenost však nelze chápat tak, že ministerstvo vnitra ukládá policii konkrétní úkoly. Ministerstvo vnitra činnost policie usměrňuje obecně závaznými právními předpisy a interními normativními akty a zároveň: *„vytváří podmínky pro plnění úkolů policie, v rámci čehož např. analyzuje rizikové faktory, které ohrožují vnitřní pořádek a bezpečnost státu, či vytváří povinnou*

*konceptu činnosti policie a kontroluje její plnění.*³ Samotnou činnost policie pak řídí Policejní prezidium České republiky (dále jen „Policejní prezidium“), v jehož čele stojí policejní prezident. Policejní prezident je přímo odpovědný za plnění úkolů a činnost policie ministři vnitra, který je jako člen vlády odpovědný Parlamentu České republiky.

1.2.2 Organizace policie

Policii tvoří zákonem taxativně vymezené útvary, kterými jsou Policejní prezidium, celostátně působící útvary policie, jednotlivá Krajská ředitelství policie, jichž existuje v současné době na našem území celkem čtrnáct a jejichž územní působnost se shoduje s územními samosprávnými celky, a dále útvary zřízené v rámci těchto ředitelství. Podrobnější organizační uspořádání policie ustanovení § 6 zákona o Policii ČR nestanovuje, neboť se může v důsledku změn ve společnosti a zejména pak vzhledem k vývoji bezpečnostní situace státu měnit.

Policejní prezidium je vrcholným orgánem policie. Určuje základní cíle vývoje policie, analyzuje a kontroluje postupy policie, koordinuje policejní činnost a přiděluje úkoly službě pořádkové policie, službě dopravní policie, službě cizinecké policie, letecké službě, pyrotechnické službě, ochranné službě, službě kriminální policie a vyšetřování a jiným službám, které působí v rámci policie. V neposlední řadě také vytváří vhodné podmínky pro akceschopnost jejich jednotlivých útvarů. Policejnímu prezidiu jsou přímo podřízeny útvary s celostátní působností, které se specializují nejen na odhalování organizovaného zločinu, korupce, finanční a drogové kriminality, zajišťování ochrany prezidenta republiky a příslušných objektů, ale poskytují i specifické služby ostatním policejním útvarům.

1.3 Povinnosti policisty

V každé situaci a při každé činnosti musí konající policista dbát na základní povinnosti, které mu jsou stanoveny zákonem o Policii ČR, a řídit se jimi. Stejně tak musí respektovat celou řadu dalších povinností, které jsou obsaženy v zákonných

---

³ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2013. s. 52. ISBN 978-80-7380-447-3.

i podzákoných právních normách a vyplývají z morálních a etických norem.⁴ Obecně tyto právní normy ukládají povinnost policistovi něco konat a něčeho se zdržet nebo mu stanoví způsob, jakým má jednat a postupovat v konkrétních situacích. Nesplnění některé z uvedených povinností má pro policistu závažné důsledky. Svým jednáním se může dopustit kázeňského přestupku (viz § 97 zákona o Policii ČR), přičemž v některých případech může být jednání policisty posuzováno jako trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby.⁵

Je tedy důležité, aby policista při plnění svých úkolů respektoval základní zásady policejní činnosti, tj. zásadu zdvořilosti, iniciativy, přiměřenosti postupu, prokazování příslušnosti a poučování.⁶ Najdou se však i další povinnosti, které musí policista při výkonu své činnosti respektovat, jako jsou např. obecné morální a etické zásady.

Zdvořilost

Policista musí pamatovat na svou základní povinnost, kterou je zdvořilé, důstojné a taktické vystupování. To, jak policista vystupuje a jedná na veřejnosti, má značný vliv na důvěru veřejnosti vůči policii. Při výkonu svých pravomocí by vždy měl policista zachovávat pravidla slušného chování a jednat se všemi s náležitou úctou k jejich osobnosti a to takovým způsobem, aby nedocházelo ke snížení lidské důstojnosti a vážnosti. Takovým chováním zvyšuje nejen dobrou pověst policie jako celku, ale i sám sebe. Na druhou stranu je ale zásada zdvořilosti do jisté míry limitována povahou plněného úkolu, neboť v případě, kdy policista zakročuje proti nebezpečnému pachateli, může povinnost splnit jen rámcově.

Iniciativa – povinnost zasáhnout

Povinnost zasáhnout vyjadřuje skutečnost, že dojde-li k ohrožení nebo narušení hodnot, které policista ve službě musí chránit, má povinnost provést úkon v rámci zákonem přidělené pravomoci a snažit se nežádoucí stav odstranit. Policista má

---

⁴ Mravní nároky na profesi policisty jsou vyjádřeny Etickým kodexem Policie České republiky, který byl vydán dne 21. ledna 2005.

⁵ Ustanovení § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Ustanovení §§ 9 – 13 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

povinnost takto postupovat i v době mimo službu, pokud je bezprostředně ohrožen život, zdraví, svoboda osob nebo majetek. Tuto povinnost ale samozřejmě nelze chápat jako absolutní, vždy je třeba důsledně zhodnotit každou konkrétní situaci a v závislosti na ní pak jednat. Povinnost zasáhnout tak policista neuplatní hlavně v případě, kdy provádí jiný úkon a jeho neprovedení či přerušení by vedlo k horším následkům, nebo v případě, kdy policista není schopen provést úkon řádně, zejména z důvodu svého zdravotního stavu, či z důvodu, že neprošel k tomu nezbytným školením či výcvikem.

Přiměřenost postupu

S povinností zasáhnout úzce souvisí povinnost přiměřenosti. V tomto případě dokonce zákon o Policii ČR v ustanovení § 11 umožňuje, aby se policista rozhodl, jestli v daný okamžik a za daných okolností zasáhne, či nikoliv. Vždy však musí dodržovat to, aby jeho jednáním, ať už aktivním nebo pasivním, nevznikla bezdůvodná újma, která v takové situaci vůbec nemusela nastat, nebo překročila nezbytně nutnou míru ke splnění sledovaného účelu, nebo byla způsobena nezákonným postupem policisty.

Prokazování příslušnosti

Policista je při výkonu své pravomoci povinen prokázat svou příslušnost k policii. Může tak učinit služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, na kterém je viditelně uvedeno jeho identifikační číslo. Pokud okolnosti policistovi nedovolují prokázat svou příslušnost k policii uvedenými způsoby, stačí, pokud použije ústní prohlášení „policie“. Vždy je ovšem nutné, aby se ihned, jakmile je to možné, prokázal podle prvně uvedeného způsobu.

Poučování

Povinnost policisty poučit spočívá v tom, že musí ještě před provedením úkonu poučit osobu, které se úkon týká, o právních důvodech provedení úkonu. Pokud ale při úkonu zasahuje i do práv a svobod dané osoby, musí ji rovněž poučit o jejích právech a povinnostech. V některých případech ovšem nelze osobu poučit před provedením úkonu – v takové situaci je policista povinen provést poučení osoby ihned, jakmile je to možné.

1.4 Oprávnění policisty

Stejně jako zákon o Policii ČR vymezuje povinnosti policistů, obsahuje taktéž úpravu jejich oprávnění ve vztahu k jiným osobám. Oprávnění lze obecně definovat jako souhrn opatření, jejichž důvody a podmínky použití jsou stanoveny zákonem.

Mezi základní oprávnění policisty patří:⁷

- omezit osobu na její osobní svobodě, tedy ji zajistit, připoutat, umístit do policejní cely,
- odejmout věc,
- provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň,
- použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla,
- zajistit věc a případně ji odstranit nebo zničit,
- zastavit a provést prohlídku dopravního prostředku,
- vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru či na pozemky, jako i vstoupit do živnostenské provozovny,
- přikázat každému, aby po nezbytnou dobu nevstupoval na určené místo anebo se na něm nezdržoval,
- vykázat osobu,
- použít donucovací prostředky a zbraň,
- požadovat vysvětlení,
- vyzvat osobu k prokázání totožnosti,
- získávat informace v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků.

Výše uvedený výčet oprávnění není samozřejmě taxativní. Policista disponuje i celou řadou jiných oprávnění, které mu stanovují i další zákony. Jako příklad lze uvést oprávnění daná trestním řádem nebo zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Současně je třeba říci, že při činnosti policie je v některých případech zasahováno do práv a svobod dotčených osob. Proto je nejen právem každého tyto oprávnění znát, ale je i důležité vědět, jaký je jejich správný výklad.

---

⁷ Ustanovení §§ 24 – 67 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

2 POLICEJNÍ SBOR SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Policejní sbor Slovenské republiky (dále jen „policejní sbor“) vznikl ze slovenských složek Sboru národní bezpečnosti dne 25. ledna 1991 (Obrázek 2). Jeho působnost a činnost upravoval zákon č. 204/1991 Zb. o Policajnom zbere Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Po vzniku samostatné Slovenské republiky dne 1. ledna 1993 přešly do působnosti policejního sboru i hraniční a cizinecká policie a činnost policejního sboru byla nově upravena zákonem č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere v znení neskorších predpisov (dále také „zákon o Policajnom zbere“), který i přes řadu novelizací upravuje činnost a působnost policejního sboru dodnes.

Obrázek 2: Znak Policejního sboru Slovenské republiky

Zdroj: *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-10-26].

Dostupné z: <http://www.minv.sk>.

2.1 Postavení a činnost policejního sboru

2.1.1 Postavení policejního sboru

Policejní sbor je podle ustanovení § 1 zákona o Policajnom zbere ozbrojeným bezpečnostním sborem, který:⁸

- vykonává úkoly v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti,
- bojuje proti národní a mezinárodní organizované trestné činnosti,

---

⁸ MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbere, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. s. 8. ISBN 978-80-562-0004-9.

- plní úkoly, které pro něj plynou z mezinárodních smluv, tj. z Charty OSN, Mezinárodní listiny lidských práv, Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Doporučení Rady Evropy a dalších mezinárodních smluv, kterých je Slovenská republika členem.

2.1.2 Činnost policejního sboru

Policejní sbor plní celou řadu činností, které jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 2 zákona o Policajnom zbore, a to například:⁹

- spolupůsobí při ochraně základních práv a svobod, při odhalování daňových úniků, nezákonných finančních operací a legalizaci výnosů z trestné činnosti,
- odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele, provádí vyšetřování a zkrácené vyšetřování o trestných činech, vede boj proti terorismu a organizovanému zločinu,
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku (pokud byl porušen, činí opatření k jeho obnovení),
- dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení,
- odhaluje přestupky a zjišťuje jejich pachatele, a pokud tak stanoví zvláštní zákon, přestupky i objasňuje a projednává,
- provádí pátrání po osobách a věcech.

Neoddělitelnou součástí činnosti policejního sboru je rovněž i spolupráce s orgány státní správy, ozbrojenými složkami, Slovenskou informační službou, právníky a fyzickými osobami, ale také spolupráce s mezinárodními policejními organizacemi (např. Interpol, Europol, Sirene) a s dalšími mezinárodními organizacemi a zahraničními bezpečnostními sbory.¹⁰

⁹ MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbore, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. s. 8-9. ISBN 978-80-562-0004-9.

¹⁰ MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbore, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. s. 9. ISBN 978-80-562-0004-9.

2.2 Příslušníci policejního sboru

Činnosti policejního sboru vykonávají příslušníci policejního sboru, pro něž zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (dále také „zákon o Štátnej službe“) zavedl legislativní zkratku „policista“. Policistou pak může být státní občan Slovenské republiky, který byl do služebního poměru příslušníka policejního sboru přijat na základě zákona o Štátnej službe.

2.3 Řízení a organizace policejního sboru

2.3.1 Řízení policejního sboru

Policejní sbor je jako celek podřízen Ministerstvu vnitra Slovenské republiky, které vytváří podmínky pro činnost policejního sboru – pouze jej však usměrňuje a nikoliv řídí. Řízení jednotlivých útvarů a služeb policejního sboru je plně v kompetenci prezidenta policejního sboru. Ten je za výkon své funkce přímo odpovědný ministrovi vnitra, který jej jmenuje a zároveň i odvolává.

2.3.2 Organizace policejního sboru

Za účelem dosažení větší flexibility policejního sboru není, stejně jako v České republice, stanovena zákonem podrobná organizační struktura, ale jsou stanoveny pouze její základní prvky, tj. Prezidium policejního sboru, služby policejního sboru a útvary, ve kterých jednotlivé služby působí.

Obecně lze říci, že organizační struktura policejního sboru je horizontálně a vertikálně členěna.¹¹ Horizontálně je policejní sbor rozdělen na službu kriminální policie, službu finanční policie, službu pořádkové policie, službu dopravní policie, službu železniční policie, službu ochrany objektů, službu cizinecké policie, službu hraniční policie, službu zvláštního určení, službu ochrany určených osob a inspekční službu. Mimo to jsou součástí policejního sboru i specializované útvary, jako např. útvar zaměřený na kriminalisticko-technickou a expertizní činnost. Vertikálně je

---

¹¹ Ustanovení § 4 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere v znení neskorších predpisov.

policejní sbor tvořen útvary, ve kterých působí jednotlivé služby policejního sboru, a to např. Krajským ředitelstvím policejního sboru a Okresním ředitelstvím policejního sboru, které jsou organizovány podle působnosti příslušných soudů. Všechny tyto útvary jsou plně v kompetenci ministra vnitra, který je zřizuje, ruší, určuje jejich náplň činnosti a také jejich vnitřní organizaci.

2.4 Povinnosti policisty

Policista musí v každé situaci a při každé své činnosti respektovat základní povinnosti, mezi které zákon o Policajnom zbore v ustanoveních §§ 8-14 řadí povinnosti související s výkonem činnosti policisty, s vykonáním služebního zákroku a s prokázáním příslušnosti policisty k policejnímu sboru. Stejně tak ale musí policista dodržovat i soubor morálních, etických a služebních povinností, které pro něho plynou z jiných zákonných a podzákonných právních norem, především pak z Etického kodexu¹² policisty vydávaného Ministrem vnitra Slovenské republiky. Díky právní úpravě je rovněž podpořena možnost disciplinárně trestat policistu, který uvedené povinnosti poruší.

Povinnosti související s výkonem činnosti policisty

Policista je povinen při každém jednání s dotčenou osobou dbát její cti, vážnosti a důstojnosti a to i své vlastní. Tato povinnost pro policistu mimo jiné vyplývá i z čl. 19 odst. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov (dále jen „Ústava SR“) a z čl. 10 zákona č. 23/1991 Zb. ústavný zákon, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky (dále jen „Listina SR“) v znení neskorších ústavných zákonov.

Policista má rovněž v souvislosti s výkonem své činnosti povinnost zajistit, aby osobě nevznikla bezdůvodná újma a aby případný zásah do jejích práv a svobod nepřekročil nezbytně nutnou míru k dosažení sledovaného účelu.¹³ V případech, kdy policista zakročuje proti nebezpečnému pachateli, může ovšem tuto povinnost splnit jen

¹² AUGUSTÍN, P. *Poriadková polícia*. 1. vydání. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2013. s. 106. ISBN 978-80-8054-554-3.

¹³ SOBIHARD, J. *Policajná správa*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s. 22. ISBN 978-80-7380-438-1.

rámcově. Proto musí vždy objektivně a řádně posoudit konkrétní situaci, vzít v potaz veškeré možnosti a zhodnotit následek, který by nepřiměřeným zásahem osobě vznikl. Na druhou stranu je třeba říci, že zpravidla většina osob vnímá zásah do svých práv a svobod jako neoprávněný a s určitým stupněm nelibosti. Důvodem je např. dřívější negativní zkušenost s činností policejního sboru, moment překvapení a nepřipravenosti na zásah, obava ze zveřejnění informací týkající se jejich osobního života, existence vlastního nezákonného jednání osoby a obava z jeho zveřejnění. To však není důvodem k neuposlechnutí výzvy zakročujícího policisty.

Před samotným výkonem činnosti má policista vždy povinnost poučit osobu, do jejíchž práv a svobod vstupuje, o jejích právech a povinnostech. Pokud to však skutečnosti nedovolují, může tak učinit až po ukončení svého výkonu.

Povinnosti související s vykonáním služebního zákroku

Služebním zákrokem se rozumí: „*zákonem stanovená činnost, při které policista bezprostředně zasahuje do zákonem chráněných práv a svobod osoby.*“¹⁴

Policista, který je ve službě, je povinen vykonat služební zákrok, jestliže dochází k páchání trestného činu či přestupku, nebo jednání osoby bezprostředně směřuje ke spáchání takového jednání. V každém z daných případů však policista musí zhodnotit konkrétní situaci, přičemž vykonat služební zákrok mimo svou službu je povinný v případech, kdy je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

V určitých situacích ale policista tuto povinnost nemá a to tehdy, pokud:¹⁵

- to jeho zdravotní stav nedovoluje – v takovém případě musí vyrozumět nejbližší útvar policejního sboru,
- k jeho provedení nebyl odborně vycvičen a proškolen,

---

¹⁴ MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbore, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. s. 11. ISBN 978-80-562-0004-9.

¹⁵ MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbore, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. s. 11. ISBN 978-80-562-0004-9.

- tomu brání důležitý zájem služby – ne však v situaci, kdy je ohrožen život, hrozí závažná škoda na majetku, je ohrožen vyšší zájem než ten, který zrovna plní,
- je důvodná obava, že zákrok nebude úspěšně proveden.

Při provádění služebního zákroku je policista povinen použít výzvy. Musí tak učinit v případech, kdy to povaha zákroku umožňuje a není tím zmařen jeho účel. Výzva policisty je vymezena v ustanovení § 12 zákona o Policajnom zbore, a zní: „V mene zákona“. Podle ustanovení § 34 zákona o Policajnom zbore je každý povinen uposlechnout výzvy konajícího policisty. V opačném případě je policista oprávněn použít takové prostředky, aby dosáhl sledovaného účelu.

Povinnost prokázat příslušnost k policejnímu sboru

Příslušnost k policejnímu sboru je policista povinen prokázat před samotným výkonem služebního zákroku, pokud to ovšem povaha zákroku umožňuje.¹⁶ Policista prokazuje příslušnost k policejnímu sboru služebním stejnokrojem s uvedeným identifikačním číslem, služebním průkazem a odznakem služby kriminální nebo finanční policie. Existují samozřejmě i takové situace, kdy policista zakročuje v civilním oděvu a povaha zákroku mu neumožňuje prokázat svoji příslušnost k policejnímu sboru uvedenými možnostmi. Jedná se o výjimečné situace, ve kterých se policista může prokázat i ústním prohlášením „polícia“. Jakmile to ale okolnosti služebního zákroku dovolují, je povinen se prokázat služebním průkazem a odznakem kriminální nebo finanční policie.

2.5 Oprávnění policisty

Zákon o Policajnom zbore umožňuje a poskytuje policistovi poměrně široké spektrum zákonných prostředků, které jsou nezbytné pro plnění jeho hlavních povinností a úkolů vyplývajících z ustanovení § 2 zákona o Policajnom zbore.

---

¹⁶ SOBIHARD, J. Policajná správa. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s. 24. ISBN 978-80-7380-438-1.

K těm nejvýznamnějším patří oprávnění:¹⁷

- požadovat vysvětlení a požadovat informace,
- předvést osobu na základě dožádání,
- požadovat prokázání totožnosti,
- zajistit osobu,
- použít služebního psa na pachové práce,
- snímat identifikační znaky,
- zajistit věc a odejmout zbraň,
- zastavit a provést prohlídku dopravního prostředku,
- zajistit bezpečnost civilní letecké dopravy,
- zajistit bezpečnost určených osob,
- zakázat zpřístupnění, poskytování a zveřejňování osobních údajů určených osob,
- zabezpečit kontrolu hranic Slovenské republiky,
- zakázat vstup na určené místo nebo přikázat setrvání na určeném místě,
- vykázat ze společného obydlí, otevřít byt a uzavřít veřejně přístupná místa,
- odhalovat daňové úniky, nezákonné finanční operace, legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- objasňovat přestupky,
- umístit osobu do policejní cely,
- použít donucovací prostředky.

S ohledem na právní systém Slovenské republiky má policista i další oprávnění, která mu však ukládají jiné právní předpisy. Jako příklad lze uvést oprávnění daná podle ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (dále jen „trestný poriadok“).

---

¹⁷ MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbore, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. s. 12 - 23. ISBN 978-80-562-0004-9.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA VYBRANÝCH OPRÁVNĚNÍ POLICISTŮ

Česká a slovenská právní úprava vymezuje poměrně široké spektrum oprávnění policistů ve vztahu k jiným osobám. Podrobná analýza všech oprávnění, jimiž policisté disponují, ovšem není pro tuto práci stěžejní, proto je následující část práce zaměřena pouze na ta z nich, která jsou relevantní z pohledu komparace oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky, tj. vykázání, zajištění osoby a prokázání totožnosti.

3.1 Vykázání

Česká právní úprava

Vykázání je právním institutem, který reaguje na případy domácího násilí.¹⁸ Jeho smyslem je především odvrátit akutní nebezpečí a zahájit kontinuální proces pomoci obětem domácího násilí. Vykázání poskytuje ohrožené osobě,¹⁹ bez ohledu na její vůli, dostatek času na to, aby bez nátlaku násilné osoby²⁰ pochopila situaci, v níž se nachází, a promyslela si další kroky svého jednání (podala návrh na vydání předběžného opatření, na rozvod manželství, atd.) a to v součinnosti s intervenčními centry poskytujícími ohrožené osobě odbornou právní, psychosociální a organizační pomoc.

Vykázání představuje opatření podpůrné povahy, protože se použije jen tehdy, pokud nelze zajištění ochrany a bezpečnosti ohrožené osoby dosáhnout jinak. Zejména

---

¹⁸ Domácí násilí je fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah. Podle dosažené intenzity domácího násilí se může jednat o přešůpek proti občanskému soužití podle ustanovení § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů nebo o trestný čin „týrání osoby žijící ve společném obydlí“ podle ustanovení § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, atd.

¹⁹ Ohroženou osobou je osoba, proti které směřuje domácí násilí ze strany násilné osoby.

²⁰ Násilnou osobou se rozumí osoba, která ohrožuje jinou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a společně s ohroženou osobou obývá byt nebo dům, popřípadě jsou či byli spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu, a vzhledem k aktuální zadokumentované situaci, předešlým incidentům a riziku reálného ohrožení lze důvodně předpokládat, že tato osoba se bude dopouštět i nadále násilí vůči ohrožené osobě.

u zvláště závažných útoků násilné osoby, které vykazují znaky některého z trestných činů, se bude jednat především o využití prostředků podle trestního řádu, tj. zadržení násilné osoby.²¹ Vykázání také nelze pojímat jako sankci, ale jako reakci preventivního charakteru na nebezpečné jednání násilné osoby.

Vykázání je v České republice využíváno od 1. ledna 2007, kdy bylo do českého právního řádu zakotveno zákonem č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů. Tímto právním předpisem byly novelizovány i některé další zákony.²² Jedním z nich byl i zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Od 1. ledna 2009 došlo v souvislosti s vykázáním k jedné zásadní změně a to na základě nabytí účinnosti zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Ačkoliv s přijetím tohoto zákona zůstaly více méně zachovány podmínky pro vykázání, největší rozdíl oproti předešlé právní úpravě spočívá v tom, že se nejedná o rozhodnutí, ve kterém policista vystupuje v pozici správního orgánu a řídí se správním řádem,²³ ale jedná se o faktický úkon policisty.²⁴

Postup policisty, který spočíval v komunikaci se zúčastněnými osobami konfliktu a „uklidnění“ nastalé situace, byl nahrazen povinností policisty na místě vyhodnotit situaci a riziko reálné hrozby. Při prvotním oznámení incidentu se znaky domácího násilí je pro policistu důležité zajistit provedení všech nezbytných úkonů. Zejména musí policista zjistit maximum potřebných informací k oznámenému incidentu a provést lustraci v dostupných informačních systémech (např. Evidence trestního řízení, D-zbraně, Centrální databáze objektů), aby zjistil, zda byl u konkrétních osob řešen podobný incident již v minulosti, nebo zda osoby nemají sklony k násilí, nejsou držiteli střelné zbraně, apod. Tyto informace slouží policistům vyjíždějícím na místo

---

²¹ Viz ustanovení § 76 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

²² Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (zrušen k 1.1.2010); zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (zrušen k 1.1.2012); zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (zrušen k 1.1.2012); zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zrušen k 1.1.2009).

²³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Centrála Bílého kruhu bezpečí, o.s. *Přehled hlavních změn v nové právní úpravě institutu vykázání*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/prehled-hlavnich-zmen-v-nove-pravni-uprave-institutu-vykazani/>.

incidentu především pro lepší zorientování se v dané domácnosti, stejně tak jako pro účinné vyřešení situace na místě. Ve všech takovýchto případech potřebují tito policisté i souhlas pro vstup do obydlí,²⁵ kde k incidentu dochází. Další postup pak závisí na závažnosti jednání násilné osoby po příjezdu policistů na místo. Pokud násilí stále trvá, je prvotním úkolem policisty zamezit dalšímu bezprostřednímu napadání ze strany násilné osoby, tj. osobu zadržet, zajistit,²⁶ omezit její pohyb připoutáním,²⁷ popř. použít donucovací prostředky a zbraň.²⁸ Následně musí policista zajistit bezpečnost všech zúčastněných osob (nezletilých dětí, svědků, atd.) a v případě potřeby jim zajistit i lékařské ošetření. Po ověření totožnosti osob následuje podání jejich vysvětlení. Při komunikaci s ohroženou i násilnou osobou policista používá dotazník SARA DN (Spousal Assault Risk Assessment),²⁹ který je koncipován formou tří souborů po pěti otázkách, jejichž zodpovězení by mělo policistovi indikovat rizikové faktory domácího násilí (viz Příloha A). Následně policista sepisuje Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí (viz Příloha B). Po komplexním zhodnocení konkrétní situace vždy záleží na uvážení daného policisty, především pak na splnění podmínek pro vykázaní násilné osoby, zda násilnou osobu vykáže či nikoliv.

Vykázání umožňuje policistovi omezit práva násilné osoby na dobu 10 dnů³⁰ tím, že jí ústně oznámí, aby neprodleně opustila společné obydlí a jeho bezprostřední okolí (tj. dům nebo byt, který násilná a ohrožená osoba společně obývají), zdržela se vstupu na tato místa (tzv. teritoriální ochrana) a zdržela se i navazování jakéhokoliv kontaktu s ohroženou osobou (tzv. personální ochrana). To vše vykonává, pokud lze na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky,

²⁵ Viz ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů: „Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti“ a k tomu korespondující čl. 3 odst. 3 metodické příručky č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní: „V případě více uživatelů postačí ke vstupu do společného obydlí souhlas kteréhokoliv z nich.“

²⁶ Viz ustanovení § 26 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Viz ustanovení § 25 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Viz ustanovení § 51 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ SARA DN obsahuje 15 strukturovaných otázek na rizikové faktory, z nichž pět otázek odhaluje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu, dalších pět umožní rychle zjistit rizikové faktory opět u násilné osoby v rámci obecných sklonů k násilí, tj. násilných projevů na veřejnosti, a posledních pět otázek pomáhá zjistit rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím.

³⁰ Tuto lhůtu nelze zkrátit, a to ani se souhlasem ohrožené osoby.

důvodně předpokládat, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě anebo lidské důstojnosti. V této souvislosti se pochopitelně nabízí otázka, jak se v tomto případě vypořádat se zásahem do ústavně zaručených práv, ke kterým musí za daných okolností nezbytně dojít. Násilná osoba může být v konkrétním případě výlučným vlastníkem nemovité věci a přitom je státním orgánem nucena své obydlí opustit. Dochází zde tedy k zásahu do vlastnického práva³¹ a práva nedotknutelnosti obydlí.³² Je však nutné si uvědomit, že právě násilná osoba je negativní složkou daného mezilidského vztahu, a proto musí nést za své jednání následky.

Po provedení vlastního vykázaní je úkolem policisty vyhotovit Potvrzení o vykázaní, jehož součástí je mimo jiné i vymezení prostoru, na který se vykázaní vztahuje, a také poučení o právech a povinnostech ohrožené a vykázané osoby (Příloha C, Příloha D). Dále policista vyhotovuje i Úřední záznam o vykázaní (Příloha E), jehož kopii je povinen zaslat do 24 hodin od doby vykázaní intervenčnímu centru, soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zvláštních řízeních soudních“), a pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba též příslušnému OSPOD.³³ Tím se aktivuje činnost intervenčního centra, které má ex lege povinnost kontaktovat ohroženou osobu a poskytnout jí pomoc.

Policista je rovněž povinen poučit vykázanou osobu o jejích právech a povinnostech,³⁴ poskytnout jí informace o možnostech ubytování a umožnit, vzít si ze společného obydlí věci osobní potřeby, dokumenty, cennosti a věci nezbytné pro její podnikání nebo výkon povolání. Pokud násilná osoba s vykázaním nesouhlasí, má možnost se bránit a vyjádřit na místě svůj nesouhlas včetně důvodů, proč s vykázaním nesouhlasí, a to buď přímo policistovi, nebo písemně do 3 dnů příslušnému Krajskému

---

³¹ Viz čl. 11 odst. 1 zákona č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.: „Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.“

³² Viz čl. 12 odst. 1 zákona č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.: „Obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí.“

³³ Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

³⁴ Viz ustanovení § 45 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ředitelství policie. Policista rovněž provádí do 3 dnů minimálně jednu kontrolu, zda ze strany násilné osoby nedochází k porušování povinností, které jí vyplývají z vykázání.

Ohroženou osobu policista poučuje o jejích právech a povinnostech, stejně tak jako o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle ustanovení § 400 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních. Pokud je návrh na vydání předběžného opatření ohroženou osobou podán, o návrhu soud rozhodne do 48 hodin bez jednání.³⁵ Předběžné opatření trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti,³⁶ přičemž ohrožená osoba může před uplynutím předběžného opatření podat návrh na jeho prodloužení.³⁷

Zvláštní ochranu proti domácímu násilí poskytuje i zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Tato ochrana spočívá v dočasném omezení nebo vyloučení práva ke společnému obydlí jednomu z manželů a to na dobu až 6 měsíců s možností následného prodloužení.³⁸ O této ochraně rozhoduje příslušný soud a to na návrh dotčeného manžela.³⁹ S domácím násilím v tomto zákoně souvisí i tzv. dědická nezpůsobilost manžela. V případě, kdy manžel, který zemřel (dále také „zůstavitel“), před svou smrtí podal návrh na rozvod manželství z důvodu, že na něm bylo páčáno druhým manželem domácí násilí, a řízení o rozvod manželství v době smrti zůstavitele již probíhalo, je tento manžel vyloučen z dědického řízení jako zákonný dědic po zůstaviteli.⁴⁰

V České republice bylo v období od 1.1.2014 do 31.12.2014 prostřednictvím Asociace Bílého kruhu bezpečí, o.s. evidováno celkem 1 382 případů, kdy policisté vykázali násilnou osobu ze společného obydlí kvůli důvodnému podezření z domácího násilí (viz Graf 1). Celkový počet vykázání je o 21 případů vyšší než počet vykázání v roce 2013, tj. nárůst 2%, a o 520 případů vyšší než v roce 2007, tj. v prvním roce

---

³⁵ Viz ustanovení § 404 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Viz ustanovení § 408 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ Viz ustanovení § 410 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

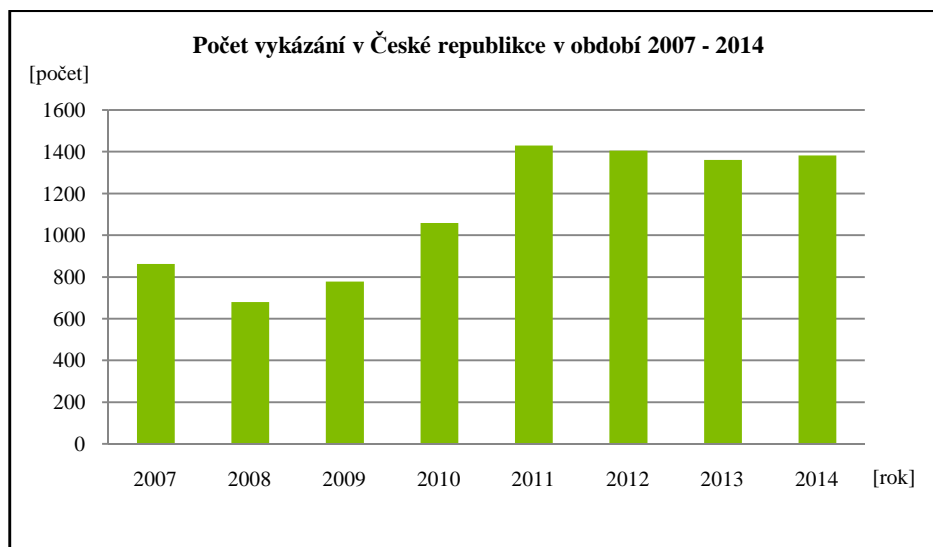
³⁸ Viz ustanovení § 752 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Viz ustanovení §§ 751 - 753, § 3021 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ Viz ustanovení § 1482 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

účinnosti zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů, (tj. nárůst 38%).

Graf 1: Počet vykázaní v České republice v období 2007 - 2014

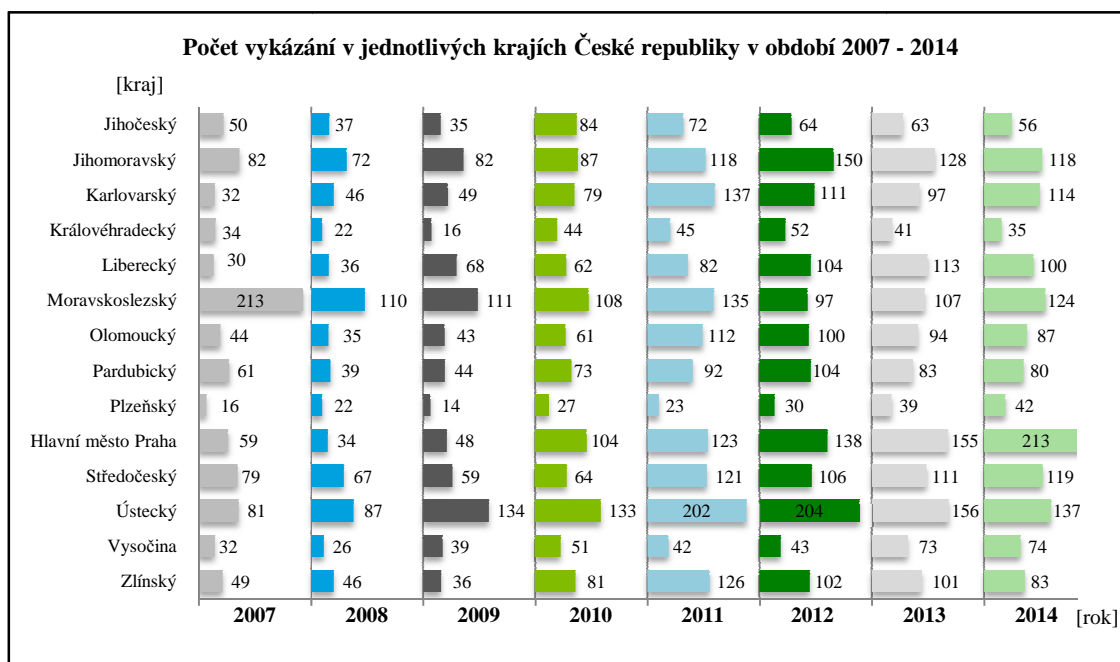

Zdroj: Upraveno podle - Bílý kruh bezpečí, o.s. *Přehled o vykázaní za rok 2014* [online]. 2015 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>.

V případech domácího násilí bylo v roce 2014 ze společného obydlí vykázáno celkem 1 350 mužů a 32 žen, přičemž k násilí docházelo nejčastěji v manželských soužitích a soužitích mezi druhem a družkou. V současné době rovněž narůstá počet případů ve vztahu mezi dětmi a rodiči, a v neposlední řadě se objevují i případy mezi vnoučaty a prarodiči, tedy i přibývá počet ohrožených osob v seniorském věku.

Počet vykázaní v jednotlivých krajích České republiky za období 2007 - 2014 vykazuje jisté rozdíly mezi jednotlivými kraji (viz Graf 2). Z hlediska počtu vykázaní došlo v roce 2014 k největšímu počtu těchto případů v Hlavním městě Praha, tj. 213 případů (15,41%). Za ním následují kraje Ústecký, tj. 137 případů (9,91%), Moravskoslezský, tj. 124 případů (8,97%) a Středočeský, tj. 119 případů (8,61%). Ke krajům s nejmenším počtem vykázaní patří kraje Královéhradecký, tj. 35 případů (2,53%) a Plzeňský, tj. 42 případů (3,04%).

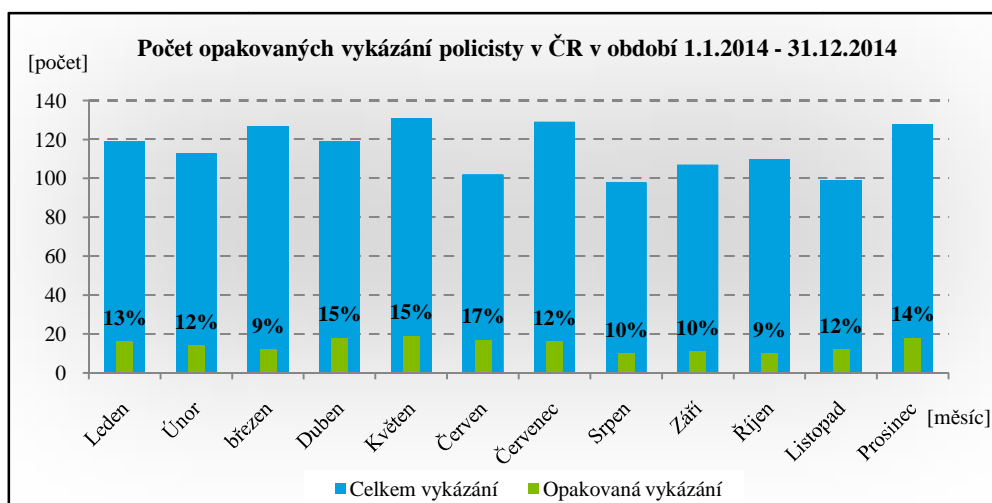
Graf 2: Počet vykázaní v jednotlivých krajích České republiky v období 2007 - 2014

Zdroj: Upraveno podle - Bílý kruh bezpečí, o.s. *Přehled o vykázaní za rok 2014* [online]. 2015 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>.

Co se týče opakovaných vykázaní, bylo v průběhu roku 2014 zaznamenáno celkem 173 případů z celkového počtu 1 382 vykázaní, tj. 13% opakovaných vykázaní ve stejných domácnostech (viz Graf 3).

Graf 3: Počet opakovaných vykázaní policisty v ČR v období 1.1.2014 - 31.12.2014

Zdroj: Upraveno podle - Bílý kruh bezpečí, o.s. *Přehled o vykázaní za rok 2014* [online]. 2015 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>.

Slovenská právní úprava

Institut vykázání je ve slovenských právních předpisech upraven v ustanovení § 27a zákona o Policajnom zbore, do něhož byl zakotven 15. prosince 2008 zákonem č. 491/2008 Z. z., kterým sa mení a doplňa zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Z pohledu slovenské právní úpravy má institut vykázání povahu faktického úkonu, přičemž vykázat osobu je oprávněn pouze policista. Podmínky, za kterých je policista oprávněn násilnou osobu ze společného obydlí a jeho bezprostředního okolí vykázat, jsou s českou právní úpravou z větší části srovnatelné. Podmínkou realizace vykázání násilné osoby je očekávaný útok na život, zdraví, svobodu nebo lidskou důstojnost ohrožené osoby, přičemž důvodnost této podmínky se posuzuje na základě zjištěných skutečností, zejména pak s ohledem na předcházející útoky. Současně je násilné osobě poskytnuta teritoriální ochrana, tj. je jí zakázán vstup do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí. Na druhou stranu je ale nutné zmínit, že slovenská právní úprava nepamatuje na tzv. personální ochranu ohrožené osoby, tedy povinnost násilné osoby zdržet se styku s ohroženou osobou a navazovat s ní jakýkoliv kontakt.⁴¹ To se jeví v praxi jako zásadní problém, kdy nejen že může docházet k maření rozhodnutí policisty o vykázání násilné osoby, ale také není násilné osobě znemožněno, aby se uchýlila např. k nebezpečnému pronásledování (stalkingu).

Vykázání se vztahuje na společné obydlí a jeho bezprostřední okolí. Slovenská právní úprava vymezuje společné obydlí jako: „*byt, dům nebo jiný prostor, který násilná a ohrožená osoba společně obývají*“.⁴² Na rozdíl od české právní úpravy tedy tak pamatuje i na případy, kdy ohrožená a násilná osoba dlouhodobě obývají jiný prostor (např. chatu, marigotku), ve kterém z logiky věci může taktéž docházet k domácímu násilí.

---

⁴¹ Srov. ustanovení § 51 odst. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov - soud uloží pachateli zároveň i příkaz spočívající například v příkazu „*nepřibližovat se k poškozenému na vzdálenost menší než 5 metrů a nezdržovat se v blízkosti obydlí poškozeného.*“

⁴² Viz ustanovení § 27a odst. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

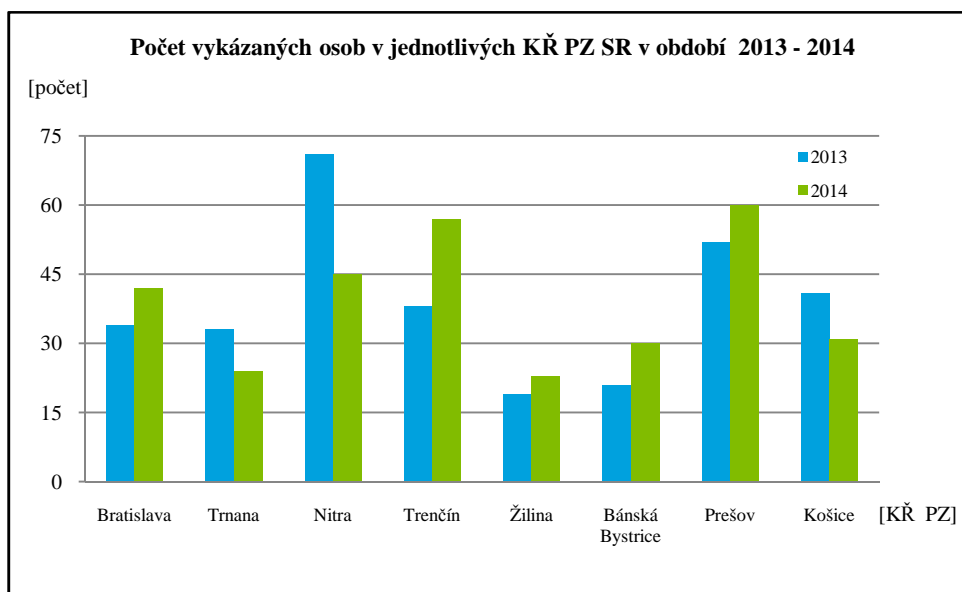
Lhůta pro vykázaní činí 48 hodin od doby vykázaní, přičemž tuto dobu nelze za žádných okolností zkrátit. Během této doby by měla ohrožená osoba podniknout adekvátní kroky směřující k řešení její situace. Na rozdíl od české právní úpravy však není v tomto případě ohrožená osoba během doby trvání vykázaní automaticky kontaktována organizacemi poskytující pomoc obětem domácího násilí, nýbrž jsou jí pouze ze strany policistů poskytnuty kontakty na tyto organizace.

Slovenská právní úprava taktéž v ustanovení § 27a obsahuje výčet práv a povinností vůči ohrožené a násilné osobě, které policistovi v souvislosti s využitím oprávnění vykázaní vyvstávají. Ty jsou v zásadě stejné jako v české právní úpravě. Policista je povinen vyhotovit Potvrzení o vykázaní a patřičný Úřední záznam, stejně jako je povinen v rámci těchto dokumentů poučit ohroženou a násilnou osobu o jejich právech a povinnostech. Mimo jiné je policista povinen poučit ohroženou osobu o možnosti podat návrh na vydání předběžného opatření podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. g) zákona č. 99/1963 Zb. občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (dále jen „občiansky súdny poriadok“). Předběžné opatření poté trvá po dobu jednoho měsíce od uplynutí 48 hodinové lhůty pro vykázaní.

Počet vykázaných osob ze společného obydlí podle ustanovení § 27a zákona o Policajnom zbore v jednotlivých krajských ředitelstvích policejního sboru (KŘ PZ) v období 2013 - 2014 je možné vidět v následujícím grafu (Graf 4).

Graf 4: Počet vykázaných osob v jednotlivých KŘ PZ SR v období 2013 - 2014

Zdroj: OLEKSZY, J. *Počet vykázaných osob ze společného obydlí v Krajských ředitelstvích policejního sboru.* [online]. Zpráva pro: Juraj Adamovič, 2015-02-13 [cit. 2015-02-19]. Osobní komunikace.

3.2 Zajištění osoby

Česká právní úprava

Zajištění osoby představuje jednu z možností, jak krátkodobě omezit fyzickou osobu na její osobní svobodě, přičemž této osobě musí být ze strany státu⁴³ zajištěna vysoká míra právní jistoty a ochrany jejích práv. Zajištění osoby je především preventivním opatřením, jehož účelem je chránit život, zdraví, majetek, řádné plnění úkolů státní správy apod., které jsou bezprostředně ohroženy. Má povahu bezprostředního zákroku a je přezkoumatelné soudy za podmínek uvedených v ustanovení § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Zajištění osoby ovšem nelze ztotožňovat s institutem zadržení podle trestního řádu. Zatímco zajištění osoby je nejčastěji využíváno proti osobě

⁴³ Viz čl. 8 odst. zákona č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.: „*Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon.*“

páchající přestupkové jednání nebo proti osobě bezprostředně ohrožující svůj život,⁴⁴ k zadržení osoby podle trestního řádu dochází v případech, jsou-li dány důvody vzetí osoby do vazby nebo v případech, kdy je osoba přistižena při spáchání trestného činu nebo na útěku.

Podle ustanovení § 26 zákona o Policii ČR je policista v rámci využití institutu zajištění oprávněn zajistit kohokoliv, tedy jak občana České republiky, cizince,⁴⁵ tak i osobu bez státní příslušnosti na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na 24 hodin. Toto ustanovení vymezuje i podmínky, za nichž může policista oprávnění využít, včetně taxativního výčtu situací, ke kterým může v běžné praxi dojít a u kterých je nutné zabránit osobě v dalším nebezpečném jednání, např. osoba bezprostředně ohrožuje svůj život nebo život a zdraví jiných osob nebo majetek, v budově útvaru policie úmyslně poškozujíc majetek, při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk, utekla z výkonu ochranného léčení, má být předvedena podle jiného právního předpisu,⁴⁶ není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání mající znaky trestného činu a je důvodná obava, že v tomto jednání bude pokračovat, či jinak mařit řádné objasnění věci.

Nicméně i v takovýchto případech není důležité pouze naplnění formálních požadavků uvedených v ustanovení § 26 zákona o Policii ČR, ale je třeba, aby policista dbal na samotný postup při zajištění osoby, který musí být v souladu se zásadou přiměřenosti.⁴⁷ V praxi musí policista posoudit každý případ, ve kterém dochází k zajištění osoby individuálně. Zejména musí brát ohled na prvotní oznámení a dále na jednání, ke kterému dochází těsně po příjezdu hlídky policie na místo oznámení. Pokud na místě oznámení dochází k protiprávnímu jednání, je policista povinen nejprve zakročít, aby tomuto jednání zabránil, a to například tím, že použije donucovacích prostředků⁴⁸ a osobu zajistí. Zajištěné osobě je policista dále oprávněn přiložit pouta,⁴⁹ popřípadě ji umístit do policejní cely.⁵⁰

---

⁴⁴ Za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 26 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ Viz ustanovení § 27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů; zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a další.

⁴⁷ Viz ustanovení § 11 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁸ Viz ustanovení § 53 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ Viz ustanovení § 54 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ Viz ustanovení § 28 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ne vždy však musí zajištění osoby předcházet její protiprávní jednání. Policista je oprávněn zajistit osobu i v případě, kdy např. svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život tím, že chce spáchat sebevraždu, nebo i v případě, kdy policista vypátrá chovance, kterého je třeba předat zpět do výchovného ústavu, ze kterého utekl. Oprávnění zajistit osobu ovšem policista nemá v případě, kdy osoba svým jednáním bezprostředně ohrožuje své zdraví (např. opilá osoba spí v mrazivém počasí na lavičce v parku a není bezprostředně ohrožena na svém životě).

Jestliže pominul důvod, pro který byla osoba zajištěna a osobu není třeba předat jinému orgánu (soudu, výchovnému ústavu, apod.), je policista povinen tuto osobu do 24 hodin od okamžiku omezení její osobní svobody neprodleně propustit. Současně s uplatněním oprávnění zajištění osoby je policista rovněž povinen vyhotovit Úřední záznam o zajištění, který musí obsahovat jednak identifikační údaje k zajištěné osobě, čas, důvod, průběh a okolnosti provedení úkonu a jednak poučení o jejích právech a povinnostech.

Slovenská právní úprava

Slovenská právní úprava považuje, stejně jako česká právní úprava, zajištění osoby za závažný, ale zároveň legitimní⁵¹ zásah do osobní svobody fyzické osoby. Proto v ustanovení § 19 zákona o Policajnom zbore taxativně vyjmenovává zákonné důvody, za nichž může policista osobu zajistit. Podle slovenské právní úpravy je ovšem policista oprávněn zajistit osobu i v případě, kdy bezprostředně ohrožuje svým jednáním „své zdraví“. To se jeví zejména pro policistu České republiky v praxi jako přínosné, neboť ten takovouto možnost podle současné české právní úpravy nemá.

Slovenská právní úprava dále stanovuje, že při zajištění osoby, která se při předvedení pokusila o útěk, musí být podmínkou pro její zajištění i trvající obava z dalšího možného útěku. Podle české právní úpravy postačuje k zajištění takovéto osoby, že se při předvedení pouze pokusila o útěk.

---

⁵¹ Viz čl. 17 odst. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a čl. 5 zákona č. 209/1992 Zb. oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o dojednaní Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Protokolov na tento Dohovor nadväzujúcich v znení neskorších predpisov.

V obou právních úpravách však platí, že pokud pominul důvod zajištění osoby, je policista povinen ji ihned propustit, přičemž zajištění osoby může trvat nejdéle do 24 hodin od omezení osobní svobody.

3.3 Prokázání totožnosti

Česká právní úprava

Jedním z důležitých právních nástrojů, který mnohdy rozhodujícím způsobem napomáhá k úspěšnému provedení úkonu, je oprávnění policisty požadovat prokázání totožnosti.⁵² Smyslem tohoto oprávnění je na základě osobních údajů osoby, tj. podle podoby, jména a příjmení a zvláštních tělesných znaků prokázat, že se jedná o konkrétní fyzickou osobu, kterou nelze zaměnit s jinou.

Prokazování totožnosti je běžnou součástí právních předpisů (např. zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů, zakládá oprávnění zaměstnanců živnostenského úřadu požadovat od toho, kdo provozuje činnost, která je předmětem živnosti, aby prokázal svou totožnost). Tyto předpisy však většinou blíže nespécifikují, v jakém rozsahu se totožnost osoby prokazuje. Zákon o Policii ČR je ovšem konstruován jinak. Nejenže pro zjištění totožnosti přímo vyžaduje hodnověrné „prokázání jména, respektive jmen a příjmení, data narození, eventuálně adresy místa trvalého pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti“,⁵³ ale také v ustanovení § 63 odst. 2 písm. a) – 1) výslovně policistovi jako úřední osobě stanovuje důvody, pro které může vyzvat osobu k prokázání totožnosti. Je však nutné zdůraznit, že většina těchto důvodů je natolik obecná, že je lze použít jako univerzálně platnou právní úpravu pro zjištění totožnosti jakékoliv osoby. Proto mohou být v praxi v některých případech zcela úmyslně a cíleně zneužívány.

Jedním z takovýchto ustanovení je i § 63 odst. 1 písm. 1) zákona o policii ČR: „policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu, při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo

---

⁵² Toto oprávnění nelze zaměňovat s prokazováním totožnosti ve vlastním zájmu, např. v bance, spořitelně, zdravotní pojišťovně, atd.

⁵³ Ustanovení § 63 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

pro předcházení trestné činnosti.“ Takto obecně pojaté ustanovení opravňuje policistu požadovat prokázání totožnosti takřka od každé osoby. Jako nedostatečné z praktického hlediska lze požadovat i ustanovení § 63 odst. 1 písm. e) zákona o Policii ČR: „*policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu, odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby.*“ Pohřešovanou osobou se rozumí fyzická osoba, která se nevrátila domů do svého místa bydliště, do dětského domova apod., nebo zmizela za podezřelých okolností a může stát obětí trestné činnosti. Hledanou osobou se pak rozumí osoba, která je účastníkem trestního řízení, tj. má již co dočinění se zákonem a orgány činnými v trestním řízení - policií, státní zastupitelstvím, soudy. Problém je, že policista si nemůže pamatovat podobu všech osob, které jsou v dané období uvedeny na seznamu hledaných a pohřešovaných osob. Navíc výklad pojmu „odpovídá popisu“ nepřipouští nepřesnosti ve zjišťování, resp. ověřování totožnosti osoby a takřka vylučuje pochybnosti ze strany policisty o totožnosti kontrolované osoby. Takováto úprava de facto znamená, že policista by měl jít v daném případě takřkajíc najisto. De lege ferenda by bylo v ustanovení § 63 odst. 2 písm. e) zákona o Policii ČR zákona žádoucí učinit změny, kde by bylo výslovně stanoveno, že „policista je oprávněn osobu vyzvat k prokázání totožnosti, lze-li na základě určitých skutečností předpokládat, že se jedná o hledanou nebo pohřešovanou osobu.“

Zákon o Policii ČR nestanovuje jakým způsobem a jakými doklady osoba prokazuje svoji totožnost. V praxi mají samozřejmě přednost veřejné listiny, které obsahují požadované osobní údaje a mají fotografii uživatele. Mezi ně patří v první řadě občanský průkaz. Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů stanovuje, že: „*občanský průkaz je veřejná listina, kterou občan prokazuje své jméno, případně jména, příjmení, podobu a státní občanství České republiky.*“ Oproti dřívější právní úpravě⁵⁴ ovšem není občanovi České republiky zákonem stanovena povinnost nosit občanský průkaz u sebe, proto může na výzvu policisty prokázat svou totožnost samozřejmě i jinými doklady, např. cestovním dokladem, řidičským průkazem, služebními průkazy, atd. Možná je i vzájemná kombinace několika samo o sobě nedostačujících průkazů. Totožnost lze např. prokázat i prohlášením třetí osoby, která hodnověrně dosvědčí zmíněné údaje

---

⁵⁴ Ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, který pozbyl účinnosti 1. 7. 2000.

kontrolované osobě. Nicméně v souvislosti s prokázáním totožnosti je třeba dodat, že vždy záleží na důvodu, proč policista uplatňuje uvedené oprávnění prokázání totožnosti, a vzhledem k závažnosti tohoto důvodu také volí způsob, kterým je totožnost osoby hodnověrně zjištěna. V případě, že tedy bude policista požadovat prokázání totožnosti např. po osobě, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, nepostačí mu k prokázání totožnosti předložení např. průkazu do fitcentra, byť by v něm byly uvedeny všechny potřebné údaje, ale bude po ni vyžadovat zejména občanský průkaz nebo jiný hodnověrný doklad. Naopak pokud bude policista pouze kontrolovat osobu mladší 15 let, která si zkrátila cestu přes silnici, mimo přechod pro chodce, může se policista za jistých okolností spokojit např. s průkazem do knihovny, na kterém budou uvedeny údaje o osobě.

Pokud policista vyzve osobu k prokázání totožnosti, je povinna uvedené výzvě vyhovět. Ovšem jestliže osoba výzvě policisty nevyhoví, dopouští se tímto svým jednáním přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. V případě, že osoba má pochybnosti o oprávněnosti postupu policisty, má možnost následně podat stížnost jeho nadřízenému nebo kontrolnímu orgánu Policie České republiky. Výzvě policisty je nicméně povinna před podáním stížnosti vyhovět.

Má-li policista při zjišťování totožnosti osoby i přes využití všech v dané chvíli dostupných informací jakékoliv pochybnosti o hodnověrném prokázání totožnosti této osoby, je dán důvod k jejímu předvedení na útvar policie podle ustanovení § 63 odst. 3 zákona o Policii ČR. Důvod k předvedení osoby na útvar policie je dán i v případech, kdy prověřovaná osoba předloží doklad totožnosti, který je poškozen, nebo u kterého má policista podezření, že do něj byly činěny jakékoliv zásahy. Důvodem takového postupu je i skutečnost, že osoba s policistou na místě události nespolupracuje a to ať již z důvodu, že u sebe nemá doklad totožnosti, nebo z důvodu, že tento doklad u sebe má a z nějakého důvodu jej policistovi zapírá.

Slovenská právní úprava

Oprávnění prokázání totožnosti je zakotveno ve slovenské právní úpravě v ustanovení § 18 zákona o Policajnom zbore. Podle tohoto ustanovení je policista oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svou totožnost předložením dokladu totožnosti (občanským průkazem) nebo jinými doklady uvedenými v § 18 odst. 2 zákona o Policajnom zbore, které jsou hodnoceny stejným způsobem jako doklady totožnosti. Stejně tak jako v České republice nemá občan Slovenské republiky povinnost u sebe občanský průkaz nosit.⁵⁵ Pokud tedy policistovi nebude předložen občanský průkaz nebo obdobný doklad, policista pak individuálně posuzuje jinou formu prokázání totožnosti, například pokud důvěryhodná osoba potvrdí totožnost dané osoby. Oproti české právní úpravě lze výhodu této právní úpravy spatřovat především v tom, že prokázání totožnosti osoby prostřednictvím příslušných dokladů snižuje nepřesnosti ve zjišťování resp. ověřování totožnosti osoby a ve svém důsledku i šetří čas samotné kontrolované osoby a policisty.

Podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o Policajnom zbore je: *„policista oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svou totožnost dokladem totožnosti, pokud je to nezbytné pro plnění úloh podle tohoto zákona.“* Tato natolik obecně pojatá formulace umožňuje policistovi vyzvat osobu k prokázání totožnosti takřka kdykoliv. Naproti tomu česká právní úprava formálně stanovuje taxativní výčet zákonných důvodů, za nichž může policista prokázání totožnosti požadovat, což ve slovenské právní úpravě zcela chybí.

Pokud dotčená osoba odmítne svoji totožnost prokázat nebo ji prokázat nemůže a ani po předešlém poskytnutí patřičné součinnosti nemůže hodnověrně prokázat své jméno, příjmení, adresu bydliště a datum narození, je dán důvod k jejímu předvedení na útvar policejního sboru podle ustanovení § 18 odst. 3 – 4 zákona o Policajnom zbore. V případech, kdy osoba prokáže svou příslušnost k Slovenské informační službě nebo k Vojenskému zpravodajství a plní úkoly související s touto službou, prověří policista tuto skutečnost přes dostupnou evidenci, a jestliže se tato skutečnost potvrdí, totožnost těchto osob policista dále neprověřuje.

---

⁵⁵ Zákon č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4 ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH OPRAVNĚNÍ POLICISTŮ A DOPORUČENÍ

V první řadě je třeba říci, že k podrobnější analýze a následné komparaci oprávnění policistů byl zvolen policejní sbor Slovenské republiky, který je policii České republiky v řadě aspektů blízký. A to z pochopitelného důvodu, že jde o kulturně, ekonomicky, politicky i historicky blízké státy. Nicméně současně byla pro komparaci zvolena pouze ta oprávnění, tj. vykázaní, zajištění osoby a prokázání totožnosti, která se v daných aspektech odlišují a která mají význam pro splnění stanoveného cíle této práce. Mimo jiné byla tato oprávnění zvolena proto, aby výsledky srovnání jednotlivých oprávnění měly praktickou vypovídací hodnotu a nebyly pouze teoretickým srovnáním ustanovení zákona o Policajnom zbore a zákona o Policii ČR.

4.1 Komparace oprávnění vykázaní

Při srovnání české a slovenské právní úpravy lze dospět k závěru, že slovenské právní předpisy mohou být v souvislosti s vykázaním osoby podle zákona o Policajnom zbore pro českou právní úpravu pozitivní inspirací. Jako přínos lze jistě vnímat podrobnější vymezení pojmu „společné obydlí“. Zatímco česká právní úprava rozumí společným obydlím byt nebo dům, který násilná a ohrožená osoba obývají společně, slovenská právní úprava pamatuje i na „jiný prostor“. Z logiky věci je zřejmé, že k domácímu násilí, u kterého by bylo příhodné využít oprávnění vykázaní, nemusí docházet nezbytně pouze v bytě či domě. Stejně tak může k domácímu násilí docházet na chatě, v marigotce či jiném obdobném prostoru, které společně uvedené osoby dlouhodobě obývají. A ani takovýto útok proti ohrožené osobě neztrácí na své důležitosti. O tom, že lze aplikovat vykázaní i v těchto případech, je možné se dočíst pouze z komentářů některých autorů k zákonu o Policii ČR, avšak ustanovení § 44 odst. 1 tohoto zákona přímo pojem „jiný prostor“ neobsahuje.

Naopak, co lze slovenské právní úpravě vytknout, je především lhůta, pro kterou lze násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. Ve Slovenské republice trvá vykázaní 48 hodin od doby vykázaní, zatímco v České republice je stanovena na 10 dnů ode dne jeho provedení. Během této doby se má ohrožená osoba vymanit z vlivu násilné osoby,

uvědomit si svoji situaci a potřebu ji řešit. Pro delší stanovenou dobu trvání vykázání v České republice, která byla do právní úpravy zakotvena po vzoru rakouské právní úpravy a prodloužena z prvotních 7 dnů na 10 dnů, hovoří i skutečnost, že po samotném provedení vykázání je ohrožená osoba do 48 hodin od vykázání automaticky kontaktována zaměstnanci intervenčního centra a zároveň má ohrožená osoba dostatečný čas na to, aby zahájila případné právní kroky, kterými by se obrátila na soud s návrhem o prodloužení takovéto lhůty (podáním návrhu na předběžné opatření). V praxi však i přesto dochází k situaci, kdy ohrožená osoba po určité době vnímá domácí násilí jako normální, mizí u ní schopnost náhledu na situaci, ve které se nachází, a současně s tím mizí i dostatečná vůle danou situaci řešit. Ideální doba trvání vykázání je proto značně diskutabilní. Nicméně 48 hodin, které stanovuje slovenská právní úprava, jistě není dostatečná pro uvědomění si dané situace.

Ve slovenské právní úpravě lze rovněž negativně hodnotit nezakotvení personální ochrany v zákoně o Policajnom zbore, tj. povinnosti násilné, resp. vykázané osoby zdržet se styku s ohroženou osobou nebo s ní navazovat jakýkoliv kontakt a to nejen fyzický, ale i např. prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků apod. Není sporu o tom, že zakotvení této povinnosti v právní úpravě je účinným nástrojem nejen z hlediska toho, že nedochází k maření rozhodnutí policisty o vykázání, ale i v boji proti tzv. nebezpečnému pronásledování (stalkingu). V současném moderním světě je stalking jedním z často se vyskytujících problémů a to takovým, že v České republice byl přijetím „nového“ trestního zákoníku s účinností od 1. 1. 2010 zaveden jako trestný čin. Proto lze říci, že v občansko-správní rovině poskytuje česká právní úprava ohrožené osobě účinnější prostředky k ochraně před násilnou osobou.

Co se týče uvedení doby vykázání v příslušných dokumentech, tj. v Potvrzení o vykázání a Úředním záznamu o vykázání, nelze považovat českou právní úpravu za dostačující. V této souvislosti nelze nezmínit, že pro ohroženou a násilnou osobu jsou jistě srozumitelnější ta rozhodnutí, ze kterých jednoznačně vyplývá, kterým konkrétním datem vykázání začíná a kterým datem a časem vykázání končí. Pokud uvedené dokumenty obsahují pouze citaci zákonného ustanovení v odůvodnění, nemusí ohrožená a násilná osoba tyto lhůty správně pochopit.

4.2 Komparace oprávnění zajištění

Co se týče oprávnění policisty zajistit osobu za zákonem stanovených důvodů, je třeba se na tomto místě zmínit o zásadním problému české právní úpravy, který je spojen s postupem policie vůči osobám, které se nedopouštějí protiprávního jednání, ale současně bezprostředně svým jednáním ohrožují své zdraví. Podle české právní úpravy není policista oprávněn v takovýchto případech osobu omezit na její osobní svobodě. Naopak slovenská právní úprava v ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zákona o Policajnom zbore touto možností policistu opravňuje. Jako problematické úskalí v souvislosti se zajištěním osoby podle české právní úpravy se v policejní praxi jeví zejména situace, kdy ještě osoba bezprostředně ohrožuje své zdraví a kdy už bezprostředně ohrožuje svůj život. Zpravidla se jedná o řešení situace, kdy opilá osoba leží v zimním mrazivém počasí na lavičce v parku a nedokáže se vzhledem ke své opilosti „o sebe postarat“. Z uvedeného důvodu si policista na místo incidentu vždy přivolá lékaře (zpravidla přivoláním Zdravotnické záchranné služby), který opilou osobu vyšetří a posoudí její zdravotní stav. Jestliže lékař následně vyhodnotí, že opilá osoba není bezprostředně ohrožena na životě, ale přes naměřenou hodnotu alkoholu v dechu jí doporučuje umístit na protialkoholní záchytnou stanici z důvodu jejího možného ohrožení zdraví, vystává jistý problém. Policista v tu chvíli, pokud tedy neexistuje důvod k zajištění osoby, nemá zákonný důvod osobu jakýmkoliv způsobem omezit (zajistit) na osobní svobodě a tudíž, i když lékař doporučí takovouto osobu umístit na protialkoholní záchytnou stanici, osoba zůstane policistou ponechána na místě a to přinejmenším do doby, než nastane důvod k jejímu případnému zajištění. Je proto třeba se zamyslet nad tím, zda by nebylo nanejvýš vhodné prosadit změnu zákona o Policii ČR, která by zavedla zajištění osoby ze strany policisty i u osob, které se nedopouští protiprávního jednání, ale bezprostředně svým jednáním ohrožují své zdraví. Zdraví totiž patří mezi nejvýznamnější faktory, které ovlivňují kvalitu lidského života a řadí se tak mezi absolutní základní práva a hodnoty. V ústavní rovině je ochrana zdraví zaručena čl. 31 Listiny. V právním řádu České republiky je každá osoba odpovědná za své jednání, tedy i za své zdraví. Nezastupitelnou roli při ochraně zdraví každé osoby má ale i stát v rámci ochrany zdraví obyvatelstva. Důležitost role státu při zabezpečení ochrany zdraví uznává i Evropský soud pro lidská práva, podle kterého je

stát povinen zdržet se úmyslného a nezákonného odnětí života a podniknout náležité kroky k zajištění ochrany života a zdraví osob.

Slovenská právní úprava na rozdíl od té české dále stanovuje, že při zajištění osoby, která se při předvedení pokusila o útěk, musí být podmínkou pro její zajištění i trvající obava z dalšího možného útěku. Tato podmínka je zejména ve vztahu k oprávnění prokázání totožnosti v praxi do jisté míry pro policistu omezující, neboť pokud se již osoba pokusí např. při předvedení k prokázání totožnosti o útěk, má k tomuto jistý důvod (např. na danou osobu je vydán příkaz k zatčení). Z tohoto důvodu bude chtít daná osoba útěk jistě opakovat. Pokud policista v dané situaci nevyhodnotí trvající obavu z dalšího možného útěku této osoby, může v krajním případě dojít ke zmaření celého úkonu, který s osobou prováděl. Podle české právní úpravy postačuje k zajištění takovéto osoby to, že se při předvedení pokusila o útěk.

4.3 Komparace oprávnění prokázání totožnosti

Česká právní úprava vymezuje rozsah údajů, které může policista na základě využití oprávnění prokázání totožnosti zjišťovat. Na druhou stranu ale již neobsahuje, jakým způsobem nebo jakými doklady osoba svoji totožnost prokazuje. Naproti tomu slovenská právní úprava poskytuje policistovi oprávnění požadovat od kontrolovaných osob doklady totožnosti, popř. jiné doklady, které jsou hodnoceny stejným způsobem jako doklady totožnosti. Jistou nevýhodou lze v české právní úpravě oproti slovenské spatřovat zejména v tom, že policista, který vykonává svou službu v „terénu“ a který nemá možnost porovnat kontrolovanou osobu s fotografií uvedenou v centrálním registru osob, jen stěží objektivně posuzuje pouze na základě osobou uvedených osobních údajů, zda se skutečně jedná o osobu, o níž tvrdí, že je. Při ověřování těchto údajů proto pokládá kontrolované osobě více kontrolních otázek, které si následně potvrzuje a doplňuje v úzké součinnosti, např. s operačním důstojníkem. Pokud i přes využití všech v dané chvíli dostupných informací má policista jakékoliv pochybnosti ve smyslu hodnověrného prokázání totožnosti osoby, předvede osobu na útvar policie. Tím se snaží vyloučit postih např. u osoby, jejíž osobní údaje byly zneužity a která se o povinnosti zaplatit pokutu uloženou v blokovém řízení ve většině těchto případů dozví až z řízení o vymáhání dlužné částky. V případě slovenské právní úpravy lze

v těchto případech nejen odstranit jistou míru nepřesnosti ve zjišťování, resp. ověřování totožnosti osoby, ale v konečném důsledku i ušetřit čas samotné kontrolované osoby.

Z hlediska zásahu do osobních práv osob ze strany policie lze ovšem ve slovenské právní úpravě nalézt jisté nedostatky. Možnost policisty zasahovat při využití oprávnění prokázání totožnosti do osobních práv osob je částečně ukazatelem toho, do jaké míry existuje libovůle policie. Je pravdou, že v české právní úpravě sice může docházet vzhledem k obecné dikci ustanovení § 63 zákona o Policii ČR k možnosti zneužívání oprávnění, přesto uvedená právní úprava formálně stanovuje taxativní výčet zákonných důvodů, za nichž je policista zmocněn zjišťovat totožnost osoby. Nicméně ve slovenské právní úpravě podobná omezení možného zásahu policisty touto formou do osobních práv osob zcela chybí. Zákon o Policajnom zbore pouze v ustanovení § 18 odst. 1 uvádí, že: *„policista je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svou totožnost dokladem totožnosti, pokud je to nezbytné pro plnění úloh podle tohoto zákona.“* Tato natolik obecně pojatá formulace tak umožňuje policistovi vyzvat osobu k prokázání totožnosti takřka kdykoliv.

Další úskalí je možné spatřovat v tom, že česká ani slovenská právní úprava nedávají policistovi zákonem výslovnou povinnost a priori nebo ex post sdělit kontrolované osobě důvod zjišťování její totožnosti a to ani v případě, že o to osoba dodatečně požádá. Přesto je tato osoba povinna svou totožnost prokázat. Takovou povinnost jí ukládá ustanovení § 114 zákona o Policii ČR: *„každý je povinen bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzvy, pokynu nebo vyhovět žádosti policisty, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.“* V krajním případě, pokud osoba výzvě policisty nevyhoví, je policista podle citovaného ustanovení oprávněn překonat její odpor, aby dosáhl účelu výzvy. Kromě toho se tato osoba dopouští přestupku proti veřejnému pořádku podle ustanovení § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Z uvedených právních názorů lze konstatovat, že z praktického hlediska v uplatňování práv panuje jistá disproporce. Na základě logického a systematického výkladu lze pouze vyvodit, že povinnost osoby prokázat svou totožnost na straně jedné odpovídá povinnosti sdělit důvod kontroly osoby na straně policisty. Jistou obranou je přitom možnost osoby podat stížnost o oprávněnosti postupu policisty jeho nadřízenému nebo kontrolním orgánům

Policie České republiky. Nicméně výzvě policisty je i tak osoba povinna před podáním stížnosti vyhovět. Z praktické zkušenosti lze proto říci, že podání stížnosti ex post je z hlediska účinné ochrany svých práv, tj. odmítnutí zásahu do svého soukromí, bezvýznamné a nepochybně působí k tíži dotčených osob.

4.4 Doporučení

Na základě zhodnocení české a slovenské právní úpravy vztahující se k vybraným oprávněním policistů, tj. vykázání, zajištění osoby a prokázání totožnosti bych doporučil následující změny české právní úpravy.

Z analýzy české a slovenské právní úpravy institutu vykázání je zřejmé, že slovenské právní předpisy mohou být v souvislosti s posílením ochrany oběti před domácím násilím na půdě českého právního řádu pozitivní inspirací. Jako přínos lze jistě vnímat podrobnější legislativní definici společného obydlí, které vymezuje jako byt nebo dům nebo jiný prostor, který ohrožená a násilná osoba společně dlouhodobě obývají. Fakt, že policista může osobu vykázat i z jiných prostor, např. chaty, pokoje ubytovny lze v současné české právní úpravě dovozovat pouze z příslušných komentářů k zákonu o Policii ČR. V tomto směru lze doporučit doplnění české právní úpravy tak, aby bylo v textu zákona týkající se vymezení pojmu společné obydlí, explicitně zakotven i výraz „jiný prostor“.

Nejvíce diskutabilní je v souvislosti s institutem vykázání také doba, po kterou lze násilnou osobu vykázat ze společného obydlí a jeho bezprostředního okolí. Podle české právní úpravy je tato doba stanovena na 10 dnů. Domnívám se, že tato doba má své opodstatnění, neboť po samotném provedení vykázání je ohrožená osoba do 48 hodin od vykázání automaticky kontaktována zaměstnanci příslušného intervenčního centra a zároveň má ohrožená osoba dostatečný čas na to, aby zahájila případné právní kroky, kterými by se obrátila na soud s návrhem na prodloužení takovéto lhůty (podáním návrhu na vydání předběžného opatření). Na druhou stranu nelze opomíjet ani skutečnost, že po určité době (ze svých praktických zkušeností nejčastěji po 7 dnech) začne ohrožená osoba vnímat domácí násilí jako normální, mizí u ní schopnost náhledu na situaci, ve které se nachází, a současně s tím mizí i její schopnost a potřeba danou situaci řešit. V praxi tedy policista užívá vykázání u násilné

osoby zpravidla opakovaně a to i několikrát za sebou, přičemž počet opakovaných intervencí logicky stoupá. Paradoxně se tak v praxi mívá účinkem prvotní myšlenka, aby se ohrožená osoba v 10 dnech vymanila z vlivu násilné osoby a vzniklou situaci řešila. Jako námět do diskuze nad změnou budoucí české právní úpravy v oblasti doby trvání vykázání tak lze předesíť otázku, zda byl učiněn správný krok, kterým byla doba trvání vykázání podle vzoru rakouské právní úpravy prodloužena z prvotních 7 dnů na 10 dnů.

Nutno také podotknout, že v dokumentech souvisejících s vykázáním, tj. v Potvrzení o vykázání a Úředním záznamu o vykázání by bylo příhodné uvádět konkrétní datum a hodinu, kdy doba trvání vykázání ze společného obydlí končí. Citace zákonného ustanovení se totiž zdá být v praxi pro ohroženou a násilnou osobu nejednoznačná, neboť ty se ve většině případů domnívají, že lhůta pro vykázání končí uplynutím desátého dne v době, ve které policista využil svého oprávnění vykázání.

S ohledem na provedenou analýzu oprávnění zajištění osoby je třeba se taktéž zmínit o zásadním problému, který je spojen s postupem policie vůči osobám, které se nedopouští protiprávního jednání a současně bezprostředně svým jednáním ohrožují své zdraví. V takovýchto případech nemá policista možnost osobu omezit na její osobní svobodě. Z tohoto pohledu považuji současnou právní úpravu v praxi za nedostačující. Doporučoval bych proto iniciovat změnu právní úpravy zajištění osoby tak, aby bylo v dikci zákona explicitně zakotveno, že: „policista je oprávněn zajistit osobu, která svým jednáním bezprostředně ohrožuje své zdraví“, stejně jako je tomu ve slovenské právní úpravě, konkrétně v ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zákona o Policajnom zbore.

V souvislosti s oprávněním prokázání totožnosti lze ve slovenské právní úpravě spatřit další pozitiva pro český právní řád, a sice možnost policisty požadovat, aby osoba prokázala svoji totožnost dokladem totožnosti. Takovouto možnost policista v zákoně o Policii České republiky nemá. K prokázání totožnosti mu musí postačovat, že mu osoba poskytne patřičnou součinnost spočívající ve sdělení údajů ke své osobě. Aby policista odstranil nepřesnosti ve zjišťování, respektive ověřování totožnosti osoby, která nemá u sebe žádný doklad k prokázání své totožnosti, případně eliminoval tyto nepřesnosti na co nejnižší míru, doporučil bych po vzoru slovenské právní úpravy iniciovat změnu v ustanovení § 63 odst. 1 zákona o Policii ČR tak, aby bylo v dikci zákona explicitně zakotveno, že „osoba prokazuje svoji totožnost policistovi zpravidla

dokladem totožnosti.“ Jedná se totiž o jednu z důvěryhodných forem, jak osoba svoji totožnost prokazuje.

Stejně tak v oprávnění prokázání totožnosti by bylo vhodné přijmout změnu právní úpravy, která by stanovila policistovi výslovnou povinnost sdělit kontrolované osobě důvod zjišťování její totožnosti, která v současné právní úpravě chybí.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá komparací oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky z hlediska existujících právních předpisů. Policista při plnění svých úkolů velmi často autoritativně a mocensky zasahuje do zákonem chráněných lidských práv a svobod jiných osob. Aby tak činil legálně a s respektem k demokratickým principům, tedy v rozsahu a způsobem, které stanovují právní předpisy, musí disponovat příslušnými oprávněními. Právní systém České republiky umožňuje a dává policistům poměrně široké spektrum oprávnění, která jsou policistovi uložena směrem dovnitř policie, ale také oprávnění využitelná policistou vůči jiným osobám navenek. Nicméně i tato oprávnění jsou v některých případech pro policistu v praxi nedostačující a poskytují prostor po řadu otázek.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo doporučit změny právní úpravy oprávnění policistů České republiky. K dosažení tohoto cíle bylo nutné analyzovat vybraná oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky, tj. vykázání, zajištění osoby a prokázání totožnosti, a to z hlediska zákona o Policii ČR a zákona o Policajnom zbore. Následně bylo důležité vyhodnotit a komparovat zákonné dikce jednotlivých ustanovení oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky a především pak doporučit změnu právní úpravy týkající se oprávnění policistů České republiky.

Na základě zhodnocení všech aspektů vybraných oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky bylo doporučeno iniciovat změnu české právní úpravy tak, aby vymezení pojmu společné obydlí v oprávnění vykázání zahrnovalo i jiný prostor, který ohrožená a násilná osoba společně dlouhodobě obývají. Současná právní úprava vymezuje společné obydlí jako byt či dům, který obývá násilná osoba společně s útokem ohroženou osobou. Takovéto vymezení společného obydlí lze ovšem považovat za nedostatečné i z toho důvodu, že k domácímu násilí může docházet i v jiných prostorech, tj. na chatě, v marigotce apod. Z tohoto důvodu bylo doporučeno doplnění i této skutečnosti do příslušného ustanovení zákona o Policii ČR. Jako nejpálčivější v souvislosti s oprávněním vykázání byla taktéž zhodnocena desetidenní lhůta, po kterou lze násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. Tato doba má jistě své opodstatnění v tom, že má ohrožená osoba dostatečný čas a prostor, aby se

vymanila z vlivu násilné osoby. V praxi se ovšem nejví jako optimální, neboť ohrožená osoba během takto relativně „dlouhé“ doby ztrácí schopnost a potřebu danou situaci řešit. Ojedinelé proto nejsou situace, kdy policista užívá vykázání u týchž osob opakovaně. Z analýzy oprávnění vykázání nicméně vyplynulo, že inspirací pro českou právní úpravu nemůže být v tomto ohledu ani slovenská právní úprava, podle níž trvá doba vykázání pouhých 48 hodin. Tuto dobu lze naopak z praktického hlediska zhodnotit jako příliš krátkou na to, aby si ohrožená osoba uvědomila svou situaci, ve které se nachází, a racionálně ji řešila. Jako námět do diskuze nad budoucí změnou české právní úpravy v oblasti doby trvání vykázání tak byla předestřena otázka, zda byl učiněn správný krok, kterým byla doba trvání vykázání podle vzoru rakouské právní úpravy prodloužena z prvotních 7 dnů na dnů 10. Jako problematické bylo v současné české právní úpravě shledáno i uvedení doby trvání vykázání v příslušných dokumentech pouze formou citace zákonného ustanovení. Tento názor lze do jisté míry odůvodnit i praktickými zkušenostmi z jednání s ohroženou a násilnou osobou, které se ve většině případů mylně domnívají, že lhůta pro vykázání končí uplynutím desátého dne v době, ve které policista využil svého oprávnění vykázání. Ve skutečnosti tato doba končí uplynutím desátého dne v půlnoci. Proto bylo doporučeno, aby bylo v daných dokumentech souvisejících s vykázáním uváděno konkrétní datum a hodina, kdy doba trvání vykázání ze společného obydlí skutečně končí, a tím byly odstraněny stávající interpretační obtíže.

Z provedené analýzy taktéž vyplynulo, že jedním z klíčových problémů české právní úpravy je to, že policista nemá oprávnění zajistit osobu, která svým jednáním bezprostředně ohrožuje své zdraví. Nedostatek, stejně tak jako značný rozdíl oproti slovenské právní úpravě, je dán do velké míry chybějící právní úpravou a nedostatečnou ochranou osoby bezprostředně ohrožující své zdraví. Českými právními předpisy je sice dáno policistovi oprávnění zajistit osobu, která svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, ale není již stanoveno, jak má policista postupovat v případech, kdy osoba neohrožuje svůj život a nedopouští se žádného protiprávního jednání, nýbrž ohrožuje pouze své zdraví. Nakonec dobrým příkladem může být situace, kdy opilá osoba leží v mrazivém počasí na lavičce v parku, aniž by bezprostředně ohrožovala svůj život či se dopouštěla jakéhokoliv protiprávního jednání. S ochranou života je neoddělitelně spjata i ochrana zdraví. Zdraví přitom patří mezi nejvýznamnější faktory, které ovlivňují

kvalitu lidského života a řadí se tak mezi absolutní základní práva a hodnoty. Proto bylo do české právní úpravy doporučeno včlenit oprávnění policisty zajistit osobu, která bezprostředně ohrožuje svým jednáním své zdraví. Využití tohoto oprávnění by přitom představovalo závažný zásah do základních práv a svobod osoby, a proto by jako takové nemělo být nadužíváno v případech společensky uznávaných rizik, jako je provozování extrémních sportů, a jiných obdobných aktivit, při kterých je riziko bezprostředního ohrožení zdraví vysoké.

V souvislosti s oprávněním prokázání totožnosti lze za přínosné považovat i ustanovení § 18 odst. 1 zákona o Policajnom zборе, podle něhož je policista při plnění úkolů policie oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svou totožnost dokladem totožnosti. Nespornou výhodou lze spatřovat především v tom, že doklad totožnosti, jakožto veřejná listina, patří mezi nejdůvěryhodnější způsob, jakým osoba může svoji totožnost prokázat. Proto bylo po vzoru slovenské právní úpravy doporučeno zakotvit v zákoně o Policii ČR, aby osoba prokazovala svoji totožnost policistovi dokladem totožnosti. Tato úprava by měla do budoucna odstranit nepřesnosti ve zjišťování, resp. ověřování totožnosti osoby, případně eliminovat tyto nepřesnosti na co nejnižší míru zejména v případech, kdy se osoba účelově vydává za jinou osobu. Typickým příkladem může být situace, kdy osoba při spáchání přestupku proti veřejnému pořádku nepředloží policistovi doklad totožnosti z důvodu, aby zakryla svoji skutečnou totožnost a tím se vyhnula sankčnímu postihu. Další úskalí v souvislosti s prokázáním totožnosti je možné spatřovat v tom, že zákon o Policii ČR nedává policistovi zákonem výslovnou povinnost a priori nebo ex post sdělit kontrolované osobě důvod zjišťování její totožnosti a to ani v případě, že o to osoba dodatečně požádá. Přesto je tato osoba povinna svou totožnost prokázat. Proto bylo doporučeno, aby ustanovení § 63 zákona o Policii ČR stanovovalo výslovnou povinnost policisty sdělit dotyčné osobě na její žádost důvod, na jehož základě ji vyzývá k prokázání totožnosti.

Přínosem této práce je především souhrnná analýza a komparace vybraných oprávnění policistů České republiky a Slovenské republiky v jednom dokumentu, který tak dává ucelený pohled na danou problematiku. Jak v české právní úpravě, tak i ve slovenské právní úpravě byly provedenou analýzou vytyčeny problémy právní úpravy vybraných oprávnění policistů, které by mohly být do budoucna jistě námětem pro jejich případnou legislativní změnu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

FILÁK, A., a kol. *Zákon o Policii ČR České republiky s komentářem podle právního stavu ke 12. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Police History, 2009. 285 s. ISBN 978-80-86477-49-7.

HRUDKA, J., ZÁMEK, D., a kol. *Organizace a činnost policejních služeb*. Praha: Police History, 2012. 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5.

MATES, P., a kol. *Nové policejní právo, právní předpisy s komentářem podle stavu k 1. 1. 2009*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. 344 s. ISBN 978-80-7201-743-0.

ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2013. 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3.

VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009. 442 s. ISBN 978-80-7400-142-0.

VOKUŠ, J. *Policie České republiky*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. 84 s. ISBN 978-80-254-7700-7.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

AUGUSTÍN, P. *Poriadková polícia*. 1. vydání. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2013. 116 s. ISBN 978-80-8054-554-3.

HOLCR, K., PORADA, V., a kol. *Policajné vedy. Úvod do teórie a metodológie*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 242 s. ISBN 978-80-7380-329-2.

KOČAN, Š., LÖFFLER, B., ZÁMEK, D. *Poriadková polícia*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 393 s. ISBN 978-80-7380-462-6.

MRAČKO, M. *Novelizované zákony o policajnom zbore, o štátnej službe policajtov a o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov s aktualizovanými dôvodovými správami v úplnom znení*. 9. vydání. Bratislava: Epos, 2013. 240 s. ISBN 978-80-562-0004-9.

OLEKSZY, J. *Počet vykázaných osob ze společného obydlí v krajských ředitelstvích policejního sboru*. [online]. Zpráva pro: Juraj Adamovič, 2015-02-13 [cit. 2015-02-19]. Osobní komunikace.

SOBIHARD, J. *Policajná správa*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 246 s. ISBN 978-80-7380-438-1.

Seznam použitých internetových zdrojů

Bílý kruh bezpečí, o.s. *Přehled o vykazání za rok 2014* [online]. 2015 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>.

Centrála Bílého kruhu bezpečí, o.s. *Přehled hlavních změn v nové právní úpravě institutu vykazání* [online]. 2015 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/prehled-hlavnich-zmen-v-nove-pravni-uprave-institutu-vykazani/>.

Kancelář veřejného ochránce práv. [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/>.

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2014 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz>.

Ministerstvo vnitra Slovenské republiky [online]. 2014 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://www.minv.sk>.

Nezávislý odborový svaz Policie České republiky [online]. 2015 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z: <http://www.nosp.cz/>.

Odborový svaz policie Slovenské republiky [online]. 2015 [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.ozpsr.sk/>.

Policie České republiky [online]. 2014 [cit. 2014-10-12]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>.

Právní linka. *Domácí násilí* [online]. 2015 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.pravnilinka.cz/bezplatna-pravni-poradna-zdarma/domaci-nasil.html>.

Psychocentrum - manželská a rodinná poradna Kraje Vysočina [online]. 2015 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.psychocentrum.cz/>.

Seznam použitých právních předpisů

Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykazání.

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (*zrušen k 1.1.2012*).

Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (*zrušen k 1.1.2012*).

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (*zrušen k 1.1.2010*).

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 204/1991 Zb. o Policajnom zbere Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 209/1992 Zb. oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o dojednaní Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Protokolov na tento Dohovor nadväzujúcich v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 23/1991 Zb. Ústavný zákon, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky ve znení neskorších ústavných zákonov.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákon zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (*zrušen k 1.1.2009*).

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky ve znení neskorších ústavných zákonov.

Zákon č. 491/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykazání.

SEZNAM ZKRATEK

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
č.j.	číslo jednací
č.p.	číslo popisné
ČR	Česká republika
KŘ PZ	Krajské ředitelství Policejního sboru
např.	například
násl.	následující
o.s.	občanské sdružení
OSN	Organizace spojených národů
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
resp.	respektive
SARA DN	diagnostická metoda k odhalení domácího násilí
SR	Slovenská republika
srov.	srovnatelné
tj.	to jest
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Znak Policie České republiky	10
Obrázek 2: Znak Policejního sboru Slovenské republiky.....	17

Seznam grafů

Graf 1: Počet vykázaní v České republice v období 2007 - 2014.....	29
Graf 2: Počet vykázaní v jednotlivých krajích České republiky v období 2007 - 2014.	30
Graf 3: Počet opakovaných vykázaní policisty v ČR v období 1.1.2014 - 31.12.2014..	30
Graf 4: Počet vykázaných osob v jednotlivých KŘ PZ SR v období 2013 - 2014.....	33

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Počet vykázaných osob v jednotlivých KŘ SR v období 2013 – 2014.....	I
Příloha B – Dotazník SARA DN	II
Příloha C – Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí	IV
Příloha D – Potvrzení o vykázáni s poučením vykázané osoby	VI
Příloha E – Potvrzení o vykázáni s poučením ohrožené osoby	X
Příloha F – Úřední záznam o vykázáni.....	XIV

Příloha A – Počet vykázaných osob v jednotlivých KR SR v období 2013 – 2014

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PREZÍDIUM POLICAJNÉHO ZBORU
odbor poriadkovej polície
Račianska 45, 812 72 Bratislava

ladislav.rajdl@seznam.cz
e-mailom

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
PPZ-OPP2-230/2015

Vybavuje/inka
npor. Mgr. Juraj Adamovič/50343

Bratislava
18. 02. 2015

Vec

Žiadosť o podanie informácie – Ladislav Rajdl
- odpoveď

Odboru poriadkovej polície prezídia Policajného zboru (ďalej len „odbor poriadkovej polície“) bola dňa 13. 02. 2015 doručená prostredníctvom e-mailu Vaša žiadosť, v ktorej žiadate informáciu o počte vykázaných osôb zo spoločného obydľia podľa § 27a zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov v pôsobnosti jednotlivých krajských riaditeľstiev Policajného zboru v rokoch 2013 a 2014.

Po posúdení obsahovej stránky Vášho podania Vám odbor poriadkovej polície poskytuje nasledovnú informáciu.

	SR	KR PZ Bratislava	KR PZ Trnava	KR PZ Nitra	KR PZ Trenčín	KR PZ Žilina	KR PZ Banská Bystrica	KR PZ Prešov	KR PZ Košice
r. 2013	309	34	33	71	38	19	21	52	41
r. 2014	312	42	24	45	57	23	30	60	31

Vysvetlivky:

- KR PZ – krajské riaditeľstvo Policajného zboru
- SR – Slovenská republika

plk. JUDr. Jozef Olekszy, PhD.
riaditeľ

Telefón
++421-9610-50343

Fax
++421-9610-59148

E-mail
opppps@mnvr.sk

Internet
mnvr.mnvr.sk

IČO
00151866

Zdroj: OLEKSZY, J. *Počet vykázaných osôb ze spoločného obydľia v krajských riaditeľstvách policejného sboru.* [online]. Zpráva pro: Juraj Adamovič, 2015-02-13 [cit. 2015-02-19]. Osobní komunikace.

Příloha B – Dotazník SARA DN

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyzického nebo sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO* (např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání):

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*} (např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? **ANO - NE^{*}**

Když ANO tak **Odůvodnění vykazání:**

Zpracoval: .....
(hodnostní označení, jméno, příjmení)

^{*}) Nehodící se škrtně.

Zdroj: Interní materiály Policie České republiky

Příloha C – Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Č. j. ....
Počet listů:
Výtisk č.:

Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Dne ..... v ..... hodin bylo přijato oznámení o incidentu se znaky domácího násilí (dále jen „incident“). Incident šetřili příslušníci Policie České republiky ..... v místě (adresa incidentu):
.....

Násilná osoba:

Jméno a příjmení:.....
Datum narození:.....
Telefon:.....
Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Ohrožená osoba:

Jméno a příjmení:.....
Datum narození:.....
Telefon:.....
Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Oznamovatel (když osoba jiná než ohrožená):

Jméno a příjmení:.....
Datum narození:.....
Telefon:.....
Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Nezúčastněná osoba:

Jméno a příjmení:.....

Datum narození:.....

Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Pokud byla na místě přítomna, pokud ne tak důvod:.....

Svědci incidentu (jméno, příjmení, datum narození, bydliště, telefon):

.....
.....

Násilná osoba obývá společné obydlí s ohroženou osobou: **ANO - NE***)

Forma páchaného násilí: **fyzické - psychické***)

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí: .....

U těchto osob vypsát jméno, příjmení, datum narození

.....
.....

Přítomnost nezletilých osob při útoku: **ANO - NE***)

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? **ANO - NE***)

Když ANO tak **Odůvodnění vykazání:**

.....
.....

Zpracoval: .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

*) Nehodící se škrtně.

Příloha D – Potvrzení o vykázání s poučením vykázané osoby

Č. j.

.....
Počet listů:

Výtisk č.:

Potvrzení o vykázání

Příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“) .....
dne ..... v ..... hod. využil svého oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008
Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii České republiky“) a

vykázal

pana(í)

Jméno a příjmení: .....

Datum narození:.....

Státní příslušnost: .....Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

ze společného obydlí:

kteřé obývá s ohroženou osobou - osobami (uvést jméno a příjmení, datum narození,
trvalý pobyt):.....

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

**na dobu 10 dnů. Vykázaná osoba se po dobu 10 dnů musí zdržet vstupu
do prostoru vymezeného policistou a zdržet se styku a navazování kontaktu
s ohroženou osobou.**

Vykázání **bylo - nebylo** *) provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když nebylo tak z důvodu:

Zpracoval:

.....

(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

.....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, podpis)

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázání):

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla vykázaná osoba **vyzvána k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byla vykázána. Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **vydala - nevydala^{*)}**.

Když vydala, tak specifikace klíčů – typ, barva, popis, markanty:

Když nevydala, tak důvody nevydání:

Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se vykázaná osoba může dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vydání klíčů: dne ..... v ..... hod.

Klíče vydal(a) .....

(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal(a) .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Vrácení – předání^{*)} klíčů: dne ..... v ..... hod.

Klíče vrátil(a) .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Klíče převzal(a) .....

(jméno, příjmení, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1: Spis

Výtisk č. 2: Vykázaná osoba: .....

převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu: .....

(převzala, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 3: Ohrožená osoba: .....**převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}**

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....

(převzala, datum, čas, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtněte.

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY

dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jakožto vykázanou osobu Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- **jste byl(a) v souladu** s § 44 odst. 1 cit. zákona vykázán(a) ze společného obydlí obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí stanoveného v potvrzení o vykázání. Vykázání je účinné od okamžiku, kdy vám bylo sděleno. Vykázán(a) můžete být i ve vaší nepřítomnosti;
- vykázání bylo provedeno bez ohledu na stanovisko ohrožené osoby.
- vykázání bude trvat po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení, přičemž tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby;
- v případě podání návrhu na předběžné opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), v průběhu vykázání, doba vykázání se prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

Jste povinen/povinna (dle § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,
- zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které držíte.

Máte právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až d) cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící vaší osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užíváte, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící vaší osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo můžete uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě na adrese uvedené v potvrzení o vykázání.
- ověřit si provedení vykázání na čísle tísňového volání 158.
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie, přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí.

Dále Vás poučuji o tom, že:

Podle ust. § 44 odst. 5 můžete podat proti vykázání příslušnému krajskému ředitelství námitky, a to ústně na místě nebo písemně na adresu uvedenou v potvrzení o vykázání do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Vaše námitky budou bez zbytečného odkladu přezkoumány a o výsledku budete vyrozuměn.

Neuposlechnutím shora uvedených povinností se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud se dopustíte závažného nebo opakovaného jednání, abyste zmařil(a) vykázání, můžete se dopustit trestného činu podle § 337 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na policejní služebně (adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) dle § 45 odst. 1 písm. d). Klíče vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....

Jméno, příjmení a podpis **vykázané osoby**

Poučení provedl(a) : .....

Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

Příloha E – Potvrzení o vykázání s poučením ohrožené osoby

Č. j.

.....
Počet listů:

Výtisk č.:

Potvrzení o vykázání

Příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“) .....
dne ..... v ..... hod. využil svého oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008
Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii České republiky“) a

vykázal

pana(í)

Jméno a příjmení: .....

Datum narození:.....

Státní příslušnost: .....Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

ze společného obydlí:

kteřé obývá s ohroženou osobou - osobami (uvést jméno a příjmení, datum narození,
trvalý pobyt):.....

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

**na dobu 10 dnů. Vykázaná osoba se po dobu 10 dnů musí zdržet vstupu
do prostoru vymezeného policistou a zdržet se styku a navazování kontaktu
s ohroženou osobou.**

Vykázání **bylo - nebylo** *) provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když nebylo tak z důvodu:

Zpracoval:

.....

(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

.....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, podpis)

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázání):

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla vykázaná osoba **vyzvána k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byla vykázána. Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **vydala - nevydala^{*)}**.

Když vydala, tak specifikace klíčů – typ, barva, popis, markanty:

Když nevydala, tak důvody nevydání:

Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se vykázaná osoba může dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vydání klíčů: dne ..... v ..... hod.

Klíče vydal(a) .....

(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal(a) .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Vrácení – předání^{*)} klíčů: dne ..... v ..... hod.

Klíče vrátil(a) .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Klíče převzal(a) .....

(jméno, příjmení, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1: Spis

Výtisk č. 2: Vykázaná osoba: .....

převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu: .....

(převzala, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 3: Ohrožená osoba: .....**převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}**

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....

(převzala, datum, čas, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtněte.

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY

dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jako osobu ohroženou Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- došlo k vykázaní osoby uvedené v potvrzení o vykázaní z obydlí, které obýval(a) společně s vámi, jakož i z jeho bezprostředního okolí vymezeného v potvrzení o vykázaní;
- toto vykázaní je účinné od okamžiku, kdy bylo provedeno, přičemž k vykázaní není nutný Váš souhlas.

Vykázaná osoba je povinna (dle ust. § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní,
- zdržet se po dobu vykázaní vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázaní,
- zdržet se po dobu vykázaní styku a navazování kontaktu s vámi,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí ve svém držení,

V případě **porušení podmínek vykázaní** ze strany vykázané osoby neprodleně **informujte Policii České republiky** prostřednictvím tísňové linky 158.

Vykázaná osoba má právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až b) a § 44 odst. 5 cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užívá, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázaní ze společného obydlí věci sloužící osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo může uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě, přičemž o termínu, kdy k převzetí věcí osobou vykázanou dojde, budete předem informován(a);
- podat proti vykázaní námitky, které budou přezkoumány příslušným krajským ředitelstvím Policie České republiky.

Váším právem je:

- podle ust. § 45 odst. 2 písm. d) cit. zákona si můžete u příslušného útvaru policie vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázaní, přičemž úřední záznam o vykázaní bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí
- ve smyslu § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat u příslušného okresního soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v prodloužení vykázaní. Podáním návrhu v průběhu vykázaní provedeného policistou se zákonná 10denní lhůta prodlužuje až

do pravomocného rozhodnutí soudu o vašem návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10 denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku. V této souvislosti vás žádáme, abyste informoval(a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykazání podal(a) u soudu návrh na vydání předběžného opatření, popř. o výsledku rozhodnutí soudu.

Dále vás poučuji o tom, že:

- o vykazání bude informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum vás bude do 48 hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem.
- případným uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu poškozování cizích práv podle § 181, pomluvy podle § 184 a křivého obvinění podle § 345 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- v době trvání vykazání bude provedena kontrola jeho dodržování ze strany vykazované osoby. V této souvislosti vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....

Jméno, příjmení a podpis **vykazované osoby**

Poučení provedl(a) : .....

Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

Příloha F – Úřední záznam o vykázání

Č. j.

.....
Počet listů:

Výtisk č.:

Úřední záznam o vykázání

Dne ..... v ..... hod. využil příslušník Policie České republiky
..... svého oprávnění a podle § 44 zákona
č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a

vykázal

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Státní příslušnost: .....

Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ): .....

ze společného obydlí: .....

které obývá s ohroženou osobou:

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Státní příslušnost: .....

Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ): .....

jakož i z jeho bezprostředního okolí.....

na dobu 10 dnů.

Vztah násilné a ohrožené osoby:.....

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí: .....

Pokud zde tyto osoby žijí, tak vypsát jméno, příjmení, datum narození, trvalý pobyt (ulice, č.p., místo):

.....
.....

Odůvodnění vykázání:

Zpracoval: .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1 - vykázaná osoba (pokud si záznam vyzvedne na útvaru policie – nedoručuje se)

Výtisk č. 2 - místně příslušné Intervenční centrum

Výtisk č. 3 - místně příslušný soud, který bude rozhodovat v případě podání návrhu na předběžné opatření

Výtisk č. 4 - místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí (pokud žije ve společném obydlí nezletilá osoba)

Výtisk č. 5 - spis

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Ladislav Rajdl

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: kombinované studium

**Název práce: Komparace vybraných oprávnění policistů České republiky
a Slovenské republiky**

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 58

Celkový počet stran příloh: 15

Počet titulů českých použitých zdrojů: 31

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 16

Počet internetových zdrojů: 10

Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.